

Puiki darbo konferencija

PARAMA LIETUVAI

Antanas Dundzila

Lapkričio 7 ir 8 d.d. Washingtonė įvyko Lietuvos Ambasados ir JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) su ruošta informacinė konferencija apie efektingesnės paramos Lietuvai organizavimą. Sutraukusi apie 60 daugiausiai paramą telkiančių organizacijų darbuotojų, programa nustebino bent dviem reikšmingais bruožais: nesitikėtai didelės apimties paramos telkimu Lietuvai ir konferencijos dalyvių gerai paruoštais pranešimais. Konferencijos faktiniais rengėjais reikia laikyti Ambasados kolektyvą ir LB Socialinių reikalų bei visuomeninių reikalų tarybų primininkus – B. Jasaitienę ir A. Gečį.

Konferencija šeštadienį atidarė Ambasadorius St. Lozoraitis. Ambasadorius taip pat moderavo vieną svarstybų sesiją sekmadienį. Invokacija sukalbėjo Chicagoje reziduojantis lietuvių liuteronų vyskupas, J.E. Hansas Dumpys. Pabaigoje žodis teko LB Krašto valdybos pirmininkui V. Maciūnui. Priešpiečių metu trumpą žodį tarė naujai paskirtas, ką tik iš Lietuvos atvykęs Lietuvos Generalinis konsulas New Yorke, Linas Kučinskas. Šeštadienį vakare dalyviai dar pabendravo visados mieloje ir svetingoje Ambasadoje.

Viso buvo pravesa 10 darbo sesijų, kurių kiekvienoje tilpo po 3 ar 4 pranešimus. Kai kuriose sesijose

likdavo laiko klausimams ar komentarams, tačiau tai buvo daugiau išimtis, bet ne taisyklė. Bendrai imant, programa atrodė perkrauta ir varoma greitojo traukinio greičiu. Imant dėmesin, kad ši informacijos pasikeitimo konferencija buvo pirmoji, o dirbamo darbo dirva labai plati, toks to greitojo traukinio lėkimas buvo gal pateisinamas. Tačiau ateityje pakartotini tos pačios temos, tokio pobūdžio renginiai turėtų būti pravedami "lėčiau" ir išsamiau.

Vien vaizdo susidarymui suminėsimė kai kurių sesijų temas, nes išsamiau konferencija aprašyti, suminėti prelegentus ar bandyti duoti pranešimų santraukas savaitraščio rėmuose yra neįmanoma. Taigi, kalbėta apie JAV valdinių institucijų paramą Lietuvai, centrinių išeivijos organizacijų paramą, Lietuvos Ambasados veiklą šioje srityje, jaunimo auklėjimo, asmeninio gėrbūvio kėlimą, apie paramą akademinei ir mokslo srityje, medicinos pagalbą, ekologiją, Ignalinos reikalą, paramą Lietuvos įstatymdavystėje, krašto tvarkyme, ir t.t.

Susumuoti visa teikiama paramą čia yra taip pat neįmanoma. Pabrėžtina, kad ta parama – skaičiuotina pinigų sumomis, išsiųstomis tonomis ir konteineriais – yra stebinančiai didelė. Išeivijos iniciatyva ir tų pa-

(Nukelta į 7 psl.)

Medininkuose žuvusiųjų laisvės sargybinių kapai Antakalnio kapinėse.

D. Kižio nuotr.

Ministro Pirmininko Aleksandro Abišalos

PIRMOJI DARBO DIENA JAV

Vakar į Washingtoną atvyko Lietuvos Respublikos Ministras pirmininkas Aleksandras Abišala. Visą savaitę premjero laukia įtemptas darbas. Šiandien rytą Lietuvos Ambasadoje Washingtonė vyko susitikimas su spaudos atstovais, kuriame dalyvavo įvairių žinių agentūrų, laikraščių, radijo korespondentai.

Susirinkę spaudos atstovai domėjosi ekonomine ir politine padėtimi Lietuvoje, Lietuvos – Rusijos santykiais, rusų kariuomenės išvedimu iš Lietuvos, kaip JAV galėtų padėti Rusijai vykdyti savo įsipareigojimus dėl kariuomenės išvedimo.

Atsakydamas į klausimus, Ministras Pirmininkas

Aleksandras Abišala pažymėjo, kad ekonominė Lietuvos padėtis šiuo metu yra sunki. Pagrindinė šių sunkumų priežastis yra šių metų liepos mėn priimtas vienašališkas Rusijos vyriausybės sprendimas pakelti naftos ir dujų kainas 12-15 kartų lyginant su Rusijos vidutiniškai kainomis, nors 1991 metais buvo pasirašyta prekybinė sutartis su Rusijos vyriausybe dėl naftos ir dujų tiekimo 1992 metais. Kadangi didžioji energetinių žaliavų dalis tiekama Lietuvai iš Rusijos, dėl to labai padidėjo Lietuvoje gaminių prekių kainos. Šių prekių nebeįsigali pirkti Rusijos įmonės, kurios paskutinius dešimtmečius buvo pagrindinės lietuviškų prekių pirkėjos. Elektros energijos, dujų, kuro kainos tapo artimos pasaulinėms, tuo tarpu Lietuvos gyventojų pajamos yra labai mažos.

Visi šie sunkumai turėjo įtakos rinkimams. Taip pat rinkimų rezultatams įtakos turėjo ir Sąjūdžio aštri rinkiminė kampanija, nukreipta prieš buvusius Komunistų partijos narius ir KGB agentus, kurie kartu su savo šeimų nariais sudaro iki 20 proc. rinkimuose dalyvavusių balsuotojų. Kadangi lapkričio 15 d. bus renkami deputatai dar 61 apylinkėje, galutinis jėgų išsidėstymas būsimajame Seime nėra aiškus. Yra dvi galimybės: pirmoji, kad Lietuvos Demokratinė darbo

partija ir Sąjūdis turės panašų deputatų kiekį Seime ir daug lems nedidelės partijos, dalyvaujančios koalicijoje su viena ar kita grupe, antroji, kad LDDP turės daugumą Seime ir formuos savo vyriausybę, kuri, nors ir nekesdama strateginio Lietuvos nusistatymo kurti rinkos ekonomiką, galėtų sulėtinti ar net sustabdyti šiuo metu Lietuvoje vykdomas svarbias ekonomikos, bankų sistemos, gamybos struktūros pakeitimo reformas.

Žurnalistai labai domėjosi rusų kariuomenės išvedimu iš Lietuvos po Rusijos Prezidento Boris Jelcino spalio 29 d. pareiškimo. Ministras Pirmininkas pažymėjo, kad jam, kaip ir daugumai Lietuvos politinių veikėjų šis pareiškimas buvo netikėtas, kadangi rugšėjo 8 d. Rusijos vyriausybė su Lietuvos vyriausybe pasirašė susitarimą dėl kariuomenės išvedimo iki 1993 m. rugpjūčio mėnesio pabaigos. Stebina mėginimas susieti kariuomenės išvedimą su tautinių mažumų statusu Lietuvoje, kadangi Rusija oficialiai nėra pareiškus Lietuvai jokių pretenzijų šiuo klausimu. Lietuvos Pilietybės įstatymas, priimtas 1989 m., suteikė teisę visiems Lietuvoje gyvenusiems asmenims priimti Lietuvos pilietybę be jokių sąlygų. Šia teise pasinaudojo apie 70 proc. Lietuvoje gyvenančių rusų.

(Nukelta į 12 psl.)

Lietuvos Ambasadoje Washingtonė š.m. spalio 16 d. į San Francisco išleidžiant daugelio darbų talkininkę, Margaritą Samatienę. Iš k. Daniela Lozoraitienė, M. Samatienė, Ambasadorius Stasys Lozoraitis, M. Mickienė. Išleistuvėse dalyvavo apie 50 svečių.

Girdėta iš Washingtono

• Pusantros savaitės negirdime žinių iš Vilniaus radijo. Bet iš mūsų Ambasados Washingtono, atvykus ministeriui pirmininkui A. Abišalai, įdomių žinių gavome.

I susirinkimą Ambasadoje buvo atvykę: "Washington Post" redaktorius Stephen S. Rosenfeld ir korespondentas John Goshko, "Amerikos balso" lietuvių skyrių atstovas Romas Kasparas bei žinių skyriaus darbuotojas Kęstutis Čižionas, "Reuters" atstovavo Lindsay Griffiths, "Associated Press" – Don Rothberg, "US News and World Report" – Julie Corwin, "Evans and Novak" – Rowland Evans, "Washington Times" – Martin Sieff.

Vėliau buvo susitikta su IBM (International Business machines) korporacijos viceprezidentu, vyriausiuoju IBM Federalinių sistemų viršininku Gerald Ebker bei kitais IBM atstovais. Jie perdavė Ministrui Pirmininkui paskutinę informaciją apie bandymus padėti Lietuvai nusipirkti Rusijoje naftos ir perdirbti ją Mažeikiuose, taip pat pastatyti naftos terminalą ir vamzdyną iki Mažeikių. Tuo pačiu IBM papasakojo apie keletą savo numatytų projektų: atidaryti kompiuterių ir marketingo centrą Lietuvoje; tarpininkauti ieškant pirkėjų Lietuvos medienos produktams; vystyti vidinės gyventojų registracijos tinklų priemones; padėti komercinių bankų štabams susipažinti su kompiuterių sistemomis. IBM atstovai Lietuvoje lankėsi spalio mėnesį ir vėl ruošiasi grįžti dirbti š.m. gruodį, nes jau balandžio mėnesį nori į naująjį mokymo centrą priimti studentus.

Pirmininkas A. Abišala susitiko su Pasaulio banko viceprezidentu Europos ir centrinės Azijos šalims Wilfried P. Thalwitz, bei keletu šio banko pareigūnų. Vietoje numatytos vienos valandos pokalbis truko dvi su puse valandos. Pasaulio banko atstovai nerimavo dėl rinkimų į Seimą pirmo turo rezultatų. Premjeras patikino, jog nauja Vyriausybė negalės ir nenorės stabdyti prasidėjusių reformų Lietuvoje. Buvo aptarta sunki Lietuvos ekonominė padėtis, kurią dar labiau komplikuoja sudėtingi ekonominiai ir politiniai santykiai su Rusija. Jis išreiškė viltį, jog Vakarai galėtų daryti Rusijai įtaką, kad būtų paspartintas kariuomenės išvedimas iš Lietuvos bei sureguliuota prekyba. Taip pat buvo aptarti ekonominių reformų vykdymo techniniai klausimai.

Kalbant apie Pasaulio banko paramą Lietuvai premjeras paminėjo, jog ši parama yra kiek pavėluota, tačiau nežiūrint į tai, reikia nagrinėti būsimus žingsnius, pavyzdžiui, importo paskolą, taip pat kreditus struktūrinei pramonės reformai. Lietuvai būtų nepaprastai reikšminga parama vystant energetinę sistemą. Pokalbio metu buvo pastebėta, jog dabar teikiama parama energetikos srityje yra kiek padirka. Labai svarbu kurti laisvos prekybos ir laisvos ekonomikos zonas.

Pasaulio banko pareigūnai pažadėjo padėti sprendžiant šiuos klausimus. Taip pat buvo pažadėta padėti nustatant prioritetines pramonės šakas bei jas vystant. Pasaulio banko pareigūnai išsakė nuomonę, jog visoms valstybėms, nusikratančioms socialistinės sistemos, tenka nueiti sunkų kelią. Lietuva nėra išimtis, jos irgi laukia sunkumai kuriant rinkos ekonomiką.

Po pietų į Ambasadą susitikti su Ministru Pirmininku atvyko delegacija iš American Bar Association (Amerikos teisininkų sąjunga). Amerikos teisininkų sąjunga yra sudėjusi teisinę pagalbos Centrinę ir Rytų Europai projektą. Pagalba Lietuvai teikiama siunčiant teisės specialistus, atliekant Konstitucijos bei įvairių įstatymų ekspertizę, kviečiant stazuotis Lietuvos teisininkus, 1993 m. planuojama atidaryti Komercinės teisės centrą Vilniuje.

• LIETUVA GYVENA DIDŽIUOJU RŪPESČIŲ – ŠI SEKMADIENI, LAPKRIČIO 15 D. ĮVYKSTANČIŲ RINKIMŲ ANTRUOJU BALSAVIMU.

Politinių ir visuomeninių organizacijų vadovai bando visokius galimus variantus paveikti balsuotojus. Nervuojasi ir patys kandidatai, o ka galvoja rinkėjai – nesužinosi.

Visi mes, kurie tais rinkimais suinteresuoti, maždaug tik po savaitės žinosim kas įvyko: ar Lietuvos rinkėjai pasuko stiprybės ir patriotizmo keliu, ar vėl stumia į neaiškų kelią, stumia į tų rankas, kurie labai neseniai vykdė svetimų krašto užmačius ir įsakymus.

• NEMAŽESNIU RŪPESČIU ŽMONĖS GYVENA IR DĖL SVETIMOS KARIUOMENĖS IŠVEDIMO. Iš svetimos kariuomenės vadų girdime visokių pareiškimų. Ir jie visi iš Lietuvos nenori išeiti. Apie sutarto plano pataisas kalba ir išvedimo sutartį pasirašęs Jelcinas. O iš Lietuvos ateina žinios, kad išvedimo darbai kol kas eina pagal sutartį. Kaliningrado krašte ruošiasi statyti 2752 butus išvedamos kariuomenės vadams. O kada jie bus užbaigti – tik jie vieni nežino. Greičiausia, kad pavasariui atėjus, kariai iš Lietuvos bus išvesti į lauko stovyklas.

Šių metų pradžioje Lietuvoje buvo 35,000 svetimos kariuomenės. Šiuo metu dar yra apie 22,000. Apie 3000 kariuomenės dar būsią iki šių metų pabaigos išvesta iš Kaukazo, Tauragės, Lentvario ir Raseinių. Ar iš Vilniaus bus baigta išvesti – kalbos pritylusios.

JAV PREZIDENTU IŠRINKTAS Bill Clinton lapkričio 5 d. telefonu kalbėjosi su kelių valstybių vadovais, jų tarpe ir su Rusijos prezidentu Boris Yelsin. Po trumpo pokalbio su Jelcin'u Clinton pareiškė, kad jis pasakęs, jog remias Rusijos pasirinktą demokratijos ir laisvos rinkos ekonomikos kelią. Maskvoje Rusijos televizija parodė ilgesnį šio įvykio ištrauką ir pareigūnai bei žinių tarnybos pranešė, jog Jelcin pakvietė Clinton'ą viršūnių susitikimui bei aptarė galimybes, kaip abi pusės galėtų branduolinius ginklus dar labiau sumažinti, Jelcin Clintonui pasakęs: "Tikiu, kad mano šilti santykiai su George Bush nepastos kelio santykiams tarp mūsų abiejų būti dar geresniems".

Clinton tą pačią dieną iš Arkansas valstijos sostinės Little Rock telefonu taip pat kalbėjosi su D. Britanijos, Kanados, Italijos ministrais pirmininkais, su Meksikos bei Argentijos prezidentais ir su Afrikos Nacionalinio Kongreso vadovu Nelson Mandela.

IŠ MASKVOS PRANEŠAMA, kad lapkričio 4 d. Rusijos įstatymų leidėjai ratifikavo strateginės ginkluotės sumažinimo sutartį – START – su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, nežiūrint kietosios linijos atstovų protestų, kad ratifikavimas reikštų "nieku nepateisinamą dovaną" išrinktajam prezidentui Clintonui. Aukščiausiojo Sovieto (Supreme Soviet) nariai, 157-ms pasisakius už ir vienam prieš bei 26-ms susilaikius, ratifikavo START sutartį pagal kurią per ateinančius 7 metus vienu trečdaliu būtų sumažinti JAV ir buv. Sovietų Sąjungos turimi ilgo nuotolio raketų ir bombonešių arsenalai. Ukraina, Baltarusija ir Kazachstanas tebeturi strateginių branduolinių ginklų iš buv. Sovietų Sąjungos arsenalo ir privalo sutartį ratifikuoti dar prieš tai, kai ji įsigalios.

Ukrainos ministerio pirmininko pirmasis pavaduotojas Igor Yukhnovsky pranešė, kad jo šalis, jei tik panorės, tai strategines branduolines raketas parduos tam pirkėjui, kuris pasiūlys aukščiausią kainą. Šis pareiškimas, prieštaraujantis Rusijos ir Vakarų susitarimams, sudaro grėsmę, kad gali būti vėluojamas START sutarties pasirašymas, ir kartu apspindi Ukrainos nepasitenkinimą jos turimu statusu po Sovietų Sąjungos subyrėjimo. Pasak Yukhnovsky, Ukrainos teritorijoje esančios 176-s raketos priklauso Ukrainos

EUROPOJE IR PASAULYJE

žmonėms ir jie nenori, kad jos būtų dykai atiduotos. Pagal dabar galiojančius suitarimus iki 1994 m. Rusijai privalo būti perduota 140-mt strateginių raketų.

ALEXANDER DUBCEK, PRAHOS pavasario laikotarpiu 1968 m. buvęs Čekoslovakijos komunistų partijos pirmasis sekretorius ir tų metų vasarą vedęs šalį į demokratizaciją, mirė lapkričio 7 d. Prahoje, sulaukęs 70 m. amžiaus. Šių metų rugsėjo 1 d. Dubcek automobilio avarijoje buvo sužeistas. Pradžioje kelias dienas dar turėjo sąmonę, o po to iki mirties išbuvo jos netekęs.

Būdamas pirmuoju partijos sekretorium, 1968 m. Dubcek paruošė kelią "socializmui su žmogišku veidu", leisdamas atviras diskusijas spaudoje, žodžio laisvę ir palengvindamas suvaržymus žmonėms keliauti užsienin. Tada Maskva išsigando, kad Čekoslovakijos pasėta sėkla nepasklystų kitose sovietų bloko šalyse, ir 1968 m. rugpjūčio 21 d. Varšuvos pakto karinės pajėgos, neva čekų ir slovakų komunistų partijų pakviestos, užėmė Čekoslovakiją. Dubcek buvo pašalintas iš pareigų ir priverstas persikelti į Bratislavą eilinėms miškų žinybos valdininko pareigoms. Po 1989 m. Čekoslovakijoje įvykusios revoliucijos, nuvertusios komunistinę santvarką, Dubcek triumfališkai iš Bratislavos sugrįžo į Pragę ir čia Venceslavo Aikštėje pasakė kalbą susirinkus beveik milijonui žiūgaujantių žmonių. Netrukus buvo išrinktas federalinio parlamento pirmininku, tačiau jo ir buvusių kitų komunistų-reformininkų populiarumas žmonėse mažėjo. Dienraščio "Lidove Novity" kolumnistas Jaroslav Veis Dubceką taip apibūdina: "Jis susilaukė daugiau simpatijų prieš antrąjį sugrįžimą į politiką, nes vėliau visuomenei paslinkus daugiau į dešinę, į jį jau žiūrima kaip į vieną tų socialistų, kurie ištikrųjų niekad pilnai nepasisavino laisvos rinkos ekonomikos". Dubcek gimė 1921 m. Uhrovec miestelyje, Slovakijoje, kur iki mirties jo vardas žmonėse buvo labai populiarus.

ČEKOSLOVAKŲ DISIDENTŲ SAJŪDIS

Charta 77, prisidėjusi prie komunistinės santvarkos Čekoslovakijoje nuvertimo,

kaip praneša Reuterio žinių agentūra, po 12-kos metų tyliai likvidavosi. Tai padaryta lapkričio 3 d. privačiuose namuose Prahoje įvykusiame posėdyje, kuria me dalyvavo dauguma sąjūdžio įkūrėjų bei jo vadovų, įskaitant buvusį Čekoslovakijos prezidentą Václavą Havelą. Susirinkusieji nutarė, kad Charta 77 savo pareigas jau atliko ir dabar šalį valdant demokratiškai išrinktai vadovybei, ji jau nebereikalinga. Disidentų sąjūdis Charta 77 buvo įkurtas 1977 m. sausio mėnesį.

JUGOSLAVIJOS PREMIJERAS MILAN PANIC

lapkričio 3 d. laimėjo pasitikėjimą jo vyriausybe, šį klausimą iškėlus jo varžovui, Serbijos respublikos prezidentui Slobodan Milosevic. Nuosaičių pažiūrų premjeras Panic serbų buvo spaudžiamas daryti nuolaidas, siekiant baigti kovas Croatijos ir Bosnijos –Hercogvinos respublikose, kurios suskaldė Serbijos dominuojamą Jugoslavijos federaciją. Panic tapo įveltas į kovą dėl valdžios su buvusiu komunistu Milosevic, kurį daugelis valstybių kaltina, kad jis užkulisuose kursto nacionalistiškai nusiteikusius serbų kilmės gyventojus Bosnijoje ir Croatioje toliau kariauti.

Teigiami pasitikėjimo balsavimo rezultatai sustiprino pozicijas Panico ir jo sąjungininko, Jugoslavijos prezidento Dobrica Cosic, Serbijai ruošiantis gruodžio 20 d. rinkimams, kuriuose Milosevic sieks, kad būtų perrinktas.

PASAULIO ŽYDŲ KONGRESAS

(World Jewish Congress) praneša, kad Vokietija pasirašė sutartį, pasižadėdama sumokėti milijonus dolerių nacių persekiotiems žydams, kurie anksčiau gavo tik minimalią kompensaciją arba visai nieko negavo. Pagal šią sutartį, kurią, kaip apskaičiuojama, galės pasinaudoti apie 50,000 anksčiau Rytų Europoje ir buv. Sovietų Sąjungoje gyvusių žydų, kurie jų šalyje esant komunistinei valdžiai negalėjo gauti Vokietijos mokamų kompensacijų.

NUO ATEINANČIOS SAVAITĖS šioje skiltyje pradėsiu skelbti ištraukas Lietuvos Tautos Atgimimo chronologijos, prasidėjusios 1988 m. vasarą.

VI. R.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 • 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS

DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
• Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.
Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiuro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

LIETUVOS KARIUOMENĖ PRISIMENANT

Juozas Žygas

Turbūt nesulauksime tokių laikų, kuomet nebus karų. Kiek žmonijos istorija yra sena, tiek seni ir karai. Žinoma, kol žmogus nuo žmogaus gyveno per keletą kilometrų, tai organizuotų kariuomenių nebuvo. Bet kiekvienas su kuoka, savo medžioklės plotą gynė. Dabar Lietuvoje girdėti pacifistinių (ir naivių) balsų, kurie pasisako prieš apsiginklavimą. Jeigu esame maža tauta, tai nereikia, kad galime būti visų mindžiojami.

Gamta yra gera mokytoja, tad reikia į ją pasižiūrėti. Kuri mažam gyviui davė: greitas kojas, spyglius, dyglius arba skunkei dar kitokią ginklą. Tad būdami maža tauta, didelių ir gana grobuoniškų kaimynų pašonėje gyvenanti, turime būti ne tik moraliniai, bet ir militariniai stiprūs.

Vien ginklai nieko nereiškia, jeigu nebus pasiryžimo juos panaudoti. Pirmiausiai, tai tauta turi būti vieninga. O pirmutinis žingsnis į vieningumą – tai socialinis teisingumas. Reikia žinoti, kad stribai iš dan gaus neiškrito. Tad sociologams ir psichologams reikėtų šią temą gerai išanalizuoti ir suprasti, kodėl jie atsirado. Juk ta pati lietuviška žemė juos išaugino. Reikia žinoti priežastis, kad ateityje vėl brolis prieš broli neįsėitų, o būtime viena tauta. Tą vieningumo reikalą reikia gerai išsąmoninti, nes tik vieningi būdami tegalime prie Baltijos krantų išlikti. Maždaug tokie buvome 1918-19 metais, dar toli nuo lietuviško kaimo nenutolę. Reikia savų šaknų neužmiršti, kad per daug vienas nuo kito nesi-skirtumėme.

Pakalbėję apie vieningumą ir kariuomenės reikalingumą, turime grįžti atgal ir prisiminti tuos, kurie jos reikalingumą savo darbais ir aukomis įrodė.

Reikia grįžti į 1918-tuosius metus, kuomet Europa buvo besibaigiančio Pirmojo pasaulinio karo kunvulsijose. Du milijonai, kurie iš dviejų pusių Lietuvą spaudė, buvo parbloškėti. Rusijoje kilo nauja grėsmė – komunizmas, kuris iš pačių pradžių parodė savo im perinius kėslus. Nors ir kalbėdami apie tautų apsisprendimą, tą "apsisprendimą" raudonarmiečių durtuvai sprendė.

Lietuva kiek pavėluotai pradėjo formuoti savo karines pajėgas. Nes ir tuomet buvo tokių, kurie turėjo uto pinius planus ir apie "neutralitetą" svajojo. Tie planai neveikė tuomet ir greičiausiai ateityje neveiktų. Tos kelios nustotos savaitės buvo gana nuostolingos. Kadangi dar nė vieno pulko nesuformavus, jau teko su besiskverbiantiais priešais susidurti.

1918 m. lapkričio 11 d. sudarius pirmąją Lietuvos vyriausybę Vilniuje, prof. A. Voldemaras buvo paskiriamas vadovauti ministrų kabinetui ir užimti krašto apsaugos minist. postą. Aprašant tą periodą yra minima, kad jis neskubėjo ginkluotų pajėgų organizuoti. Nežiūrint to savanoriai rinkosi. 1918 m. lapkričio mėn. 23 d. Vilniuje buvo išleistas pirmas įsakymas Lietuvos kariuomenei, kurį pasirašė prof. A. Voldemaras, krašto apsaugos minist.

Ši data yra skaitoma Lietuvos kariuomenės atstatymo diena. Taip pat buvo paskelbtas įsakymas organizuoti 1-mąjį pėst. pulką, kurio vadu buvo paskirtas karinink. J. Galvydis-Bykauskas. Šis įsakymas davė ženklą kariuomenės organizavimui. Tačiau organizacinis darbas vyko per daug lėtai. Gruodžio 24 d. buvo sudaryta nauja vyriausybė, kuriai vadovauti buvo pavesta Mykolui Sleževičiui. Kar. Mykolas Velykis

DIRVOS NOVELĖS 1992 m. KONKURSO JURY KOMISIJOS AKTAS

LST Korporacijos Neo-Lithuania vyriausioji valdyba, vykdydama šios korporacijos mecenato Simo Kašelio valią, tęsia Dirvos novelių kasmetinius konkursus.

Konkurso komisiją (1992) sudaro kvietiniai, kurie turėjo savo posėdį.

1992m. lapkričio 3 d. Jame pasiskirstyta pareigomis: Danutė Bindokienė, rašytoja, redaktorė – pirmininkė; Alfonsas Šešplaukis, poetas, redaktorius – narys ir Mečys Valiukėnas, žurnalistas, – sekretorius.

Komisija rado šiam konkursui atsiųstus aštuonius

kūrinius. Visiems komisijos nariams pasisakius dėl jų ir iškeltas pastabas pasiūsičius, vienbalsiai nutarta premijuoti Aliaus (slapyvardis Alius) novelę – O, širdie... Atidarius voka rasta, kad Alius yra Antanas Dundzila. Komisija skelbia Antaną Dundzilą konkurso laimėtoju ir siūlo Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybai, išmokėti šimtinę premiją (700.- dolerių).

Danutė Bindokienė
Danutė Bindokienė

Alfonsas Šešplaukis
Alfonsas Šešplaukis

Mečys Valiukėnas
Mečys Valiukėnas

ANTANO DUNDZILOS ŽODIS

Man labai malonu, kad šiame rinkimų sukūryje ir aš išėjau šiokių tokių laimėtoju.

Džiaugiuosi suteiktu pažinimu: iš aštuonių konkursan pristatytų kūrinių, vertinimo komisija manąjį pripažino tinkamiausiu. Grįžtant prie rinkimų minties, tas konkurso laimėjimas buvo man lyg "Mandatas" – mandatas rašyti to-

buvo paskirtas krašto apsaugos ministru.

Naujoji vyriausybė gruodžio 29 d. išleido atsisaukimą į tautą, kuris paskatino savanorių vykimą. Tas atsisaukimas buvo išleistas, kuomet priešai jau vertėsi į Lietuvos teritoriją. Nespejus savanoriams susirinkti, vyriausybė buvo priversta iš Vilniaus išsikelti. Ir gruodžio mėn. 31 d. vyriausybė persikėlė į Kauną, kadangi bolševikų jėgos jau buvo netoli Vilniaus. Bolševikų jėgos susidėjo iš 3-jų divizijų, su stambiais artilerijos ir pagalbiniais daliniais. O Lietuvos jėgas Vilniui ginti, tesudarė tik 1 kuopa su keliais kulkosvaidžiais.

Nežiūrint tokios priešo persvaros, negausūs savanorių daliniai neišbėgiojo, bet papildę naujais iš kaimų ateinančiais vyrais, pradėjo pasipriešinimą. Tuo pačiu metu ir lenkai pradėjo brautis, padėtis atrodė tikrai beviltiška. Bet tuo metu Lietuvoje nebuvo vidinio susiskaldymo. Priešai didžiumoje buvo išoriniai, o dabar yra priešingai. Tad dabar mes prisimename tuos, kurie išėjo apginti Vasario 16-tos deklaracijos. Nes be jos nebūtų ir Kovo 11-tos!

liau. Džiaugiuosi paskirta \$700 premija, kurią tuoj pat nukreipsiu į Lietuvą tremtinių, politinių kalinių ir partizanų reikalams. Čia laikaisi asmeninio nusistatymo, kad visuomenės ištekliais sukaupti pinigai privalo ir toliau visuomenei tarnauti. Taip pat džiaugiuosi DIRVOS ir Korp! Neo-Lithuania visuomeninė ištverme, kasmet skelbiant konkursus, skiriant apčiuopiamas sumas premijoms, tokiu būdu mus pačius gaivinant.

DIRVOS skaitytojai man pažįsta iš bene kiekvieno DIRVOS numerio, pasirodanti straipsnių visuomeninėmis temomis. Visuomeninė prasmė tas bendradarbiavimas DIRVOJE šiuo metu yra tapęs mano "duona ir druska". Tuos straipsnius rašau su malonumu, su atyda, sąmoningai jiems ieškau medžiagos, savo lietuviškuosius rūpesčius juose reiškiu. Kadangi jie užima gan daug vietos DIRVOJE (o rašant, taip pat pareikalauja laiko),

todėl būna ypač malonu, kai metų bėgyje DIRVA dar gali atspausdinti – čia svarbu – DIRVOS pastangomis paskatintą bandymą grožinėje literatūroje. Šalia mums dažnai kietos ir sūrokos kasdieninės "duonos ir druskos", grožinės literatūros kūrėnėlis tuomet tampa rečiau ragaujamu užsigardžiu. Tikiuosi, kad panašiai galvoja ir skaitytojai.

Dėkoju visiems prie šio konkurso pravedimo prisidėjusiems: DIRVOS Redaktoriui B. Gaidžiūnui, a.a. S. Kašelio palikimą tvarkančiam Korp! Neo-Lithuania vadovybei ir konkurso komisijos nariams – D. Bindokienei, A. Šešplaukiui – Tyruoliui, M. Valiukėnui. Būsiu dėkingas visiems, kurie mano novelę perskaitys. Juk tą novelę iš tikrųjų pradėjau rašyti sau, o, DIRVOS konkurso paskatintas, pabaigiau jums, Gerbiamieji!

Antanas Dundzila
1992-XI-5

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS DARBAI PAMAŽU JUDA

Jurgis Janušaitis

Kai sugrįžta ruduo, tada atgyja visokerioji organizacinė veikla. Tačiau šią vasarą, atrodo, neatostogavo ALT S-gos naujoji valdyba, o bandė pamažu judinti Sąjungos darbus.

Kaip Sąjungos pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas informuoja labai buvo naudingas Sąjungos valdybos susitikimas su "Vilties" Draugija ir "Dirvos" redaktoriais, kuris įvyko Clevelande š.m. rugp. 8-9 d.d.

"Vilties" Draugija rūpinasi "Dirvos" leidimu, tad šiame susitikime buvo išsamiai aptarti "Dirvos" finansiniai reikalai, bendradarbių klausimas ir Dirvos ateitis.

Atydziai išklausti ir aptarti redaktoriaus Balio Gai džiūno pasiūlymai bei pageidavimai. Visus džiuginio redaktoriaus rodoma energija, entuziazmas ir viltingas žvilgsnis į "Dirvos" ateitį, nežiūrint, kad ir redaktoriaus pečius slegia metai.

Sąjungos pirmininkas džiaugiasi, kad jo pastangomis buvo surasti nauji "Dirvos" bendradarbiai, aktyvūs žurnalistai Juozas Žygas ir Vladas Ramojus-Būtėnas, kurių straipsniai jau matomi "Dirvoje".

Tik ir "Dirva", kaip ir kita spauda tolimesnes vietas dažnokai pasiekia labai pavėluotai. Su tuo tektų stipriai kovoti, reikalaujant geresnio pašto patarnavimo. (Dirvos redakcija lai kraštį paštui visad laiku pristato, tik kai kuriuose rajonuose paštas laikraštį neskubina išnešioti. Red.)

Sąjungos valdyba, kaip spaudoje skaitėme, Chicagoje suruošė Tautos šventės minėjimą, su gera programa, kurio metu apie Lietuvos politinę ir ekonominę padėtį išvalgią paskaitą skaitė Lietuvos generalinis konsulas Vytautas Čekauskas, iš Los Angeles.

Tokie minėjimai prasmingi, visuomenei naudingi, drauge išryškina ir organizacijos gyvastingumą. Reikia manyti, kad Sąjunga ir ateityje suruoš gerų minėjimų ne tik Chicagoje, bet ir skyriai, kurių keletas rodo gerą veiklą, jų tarpe ir Daytona Beach, Fla., kuriam pirmininkauja ilgametis Tautinės sąjungos veikėjas Vytautas Abraitis.

Lietuvos Tautininkų Sąjungos pirmininkui Rimanui Smetonai pageidaujant, ALT S-gos valdyba sudarė

sąlygas į Lietuvą nuvykti dr. Broniui Nemickui, kurio uždavinys – buvo padėti Lietuvos tautininkų sąjungai praušti rinkiminę platformą, dalyvaujant Seimo rinkimuose. Dėja, dr. Br. Nemickas Lietuvoje susirgo, gulėjo ligoninėje. Dabar jau grįžęs į JAV.

Kiek sąlygos leido, jis savo misiją atliko, nors Lietuvoje praėję rinkimai nebuvo džiuginantys ir Tautininkų Sąjungai.

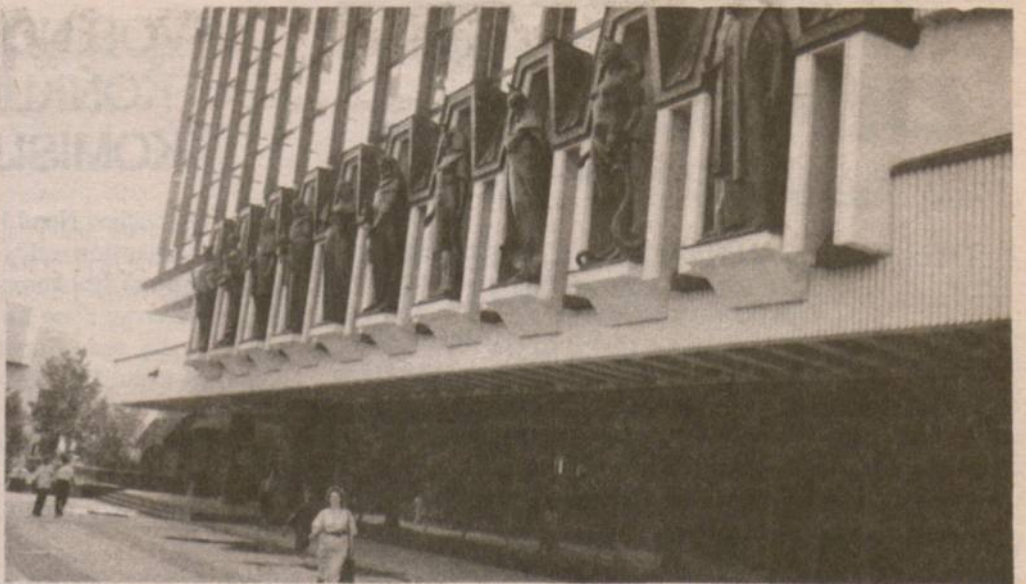
ALT S-gos valdybos vienas iš didžiųjų rūpesčių – atjauninti Sąjungą. Vyresnioji veikėjų karta gerokai pavargę, išretėję, ką teko pastebėti ir ALT S-gos seime, St. Peterburge, š.m. gegužės mėn.

Tad Sąjungos valdyba numato planus, kaip Sąjungą sustiprinti naujomis pajėgomis. Viltys krypta į Korp! Neolithuaniją. Sąjungos valdyba lapkričio mėn. 11 d. Chicagoje, susitiks su Korp! Neolithuania vyr. valdyba ir aptars, kaip į ALT S-gos veiklą įjungti akademinių jaunimą iš neolithuanų gretų. Pasitarime dalyvaus ir Korp! NeoLithuania Chicago padalinio valdyba.

Jeigu pavyktų susitarimo pasiekti, be abejo, ir ALT S-gos veikla dar žymiai pagyvėtų.

Spalio mėn. pradžioje pirmininkas aplankė Bostono skyrių, padarė platų pranešimą apie Sąjungos veiklos planus, jau atliktus darbus ir būsimus. Parodė filmą iš 22-trojo ALT S-gos seimo St. Peterburge. Plačiai aptarė ir Lietuvos Tautininkų Sąjungos bėdas, ypač rinkimams artėjant, išryškino pagalbos reikalingumą. Tuojau Bostono skyrius į tai atsiliepė ir išrašė 2000 dol. čekį, o visuomenininkas Čaplikas dar prie to pridėjo šimtą. Pinigai LTS įteikti Lietuvoje, juos nuvežė valdybos narė dr. Šimulienė. Pažymėtina, kad ALT S-gos ir Tautinio kultūros fondo valdybų stambi parama Lietuvos Tautininkų Sąjungai buvo įteikta anksčiau.

Keletą metų gerai ir sekmingai redagavęs "Naująją Viltį" žurnalą redaktoriaus Vytautas Abraitis redaktoriaus pareigų atsisakė dėl rimtų priežasčių. Kurį laiką nepavyko sudaryti redakcinio kolektyvo ir surasti redaktoriaus. Naujoji valdyba, pagaliau, "Naujosios Vilties" žurnalo leidimu susirūpino. Sutiko redakto-

Operos Rūmai Vilniuje.

D. Kižio nuotr.

"AUKŠINIO AMŽIAUS" TEISINĖS PROBLEMOS

Aurelija M. Balašaitienė

Ne paslaptis, kad modernišką gyvenimo būdą mūsų visuomenės vyresnioji karta, kaip ir šio gyvenamojo krašto "auksinio amžiaus" gyventojai, susiduria su daugeliu praktiškų ir teisinių problemų, sušlubavus protinei ar kūno sveikatai. Čia reikšminga vaidmenį vaidina finansiniai ir sveikatos priežiūros reikalai. Patekę į ligonines, pacientai yra priversti daryti savo sveikatos patarnavimo sprendimus, tačiau kartais yra tokiam stovyje, kad jie to patys padaryti nepajėgia. Medicinos profesija reikalauja, kad būtų gaunamas paciento raštiškas sutikimas prieš jam darant operaciją ar atliekant kurią kitą mediciną procedūrą. Kas atsitinka, kai vyresnio amžiaus ligonis to padaryti nepajėgia?

Vyresnio, "auksinio amžiaus" asmenų finansiniai reikalai taip pat reikalauja iš anksto numatytų atsargos priemonių: kas atsitiks, jei asmuo pats negalės atlikti savo bankinių operacijų, pasirašyti čekių, apmokėti sąskaitų, inkasuoti terminuotų finansinių dokumentų? Be specialaus teisiško dokumento ir įgaliojimo tų paslaugų negali padaryti nei geros valios kaimynai, nei šeimos nariai.

Ta tema teko išsamiai pasikalbėti su tokių teisinių problemų žinovu, lietuvių kilmės advokatu Paul, P. Chalko, gerai kalbančiu ir

lietuviškai, kuris maloniai pasisiūlė skaitytojus tuo klausimu painformuoti.

Vyresniojo amžiaus pensininkams, seneliams jis yra paruošęs tris pagrindinius ir svarbiausius dokumentus, kuriuos tinkamai užpildžius ir paliudijus, ramus senatvės gyvenimas yra užtikrintas.

Pirmas ir bene pats svarbiausias dokumentas yra "Neterminuotas įgaliojimas". Juo yra įgaliojamas pasirinktas patikimas asmuo, kuriam suteikiama teisė atlikti bet kurias pasirašančiojo finansinius ar teisinius reikalus su ypatingai reikšmingu nuostatu, kad dokumentas nenustoją galiojės, jį pasirašiusiam asmeniui fiziniai ar protiniai sunegalavus. Šis dokumentas galioja šiose valstijose: Ohio, Florida, Massachusetts, California ir Pennsylvania.

Antras lygiai svarbus dokumentas yra "Neterminuotas sveikatos priežiūros įgaliojimas". Tuo dokumentu suteikiama teisė įgaliotinui daryti visus sveikatos priežiūros sprendimus, įskaitant operacijas, slaugos namų parinkimą ir kitus, su sveikatos priežiūra susijusius reikalus. Dokumentu taip pat numatytas pakaitalų parinkimas, pagrindiniam įgaliotinui sunegalavus ar, nelaimės atveju, jo namuose neradus. Svarbu įsitęmyti, kad šis dokumentas kolkas galioja tik Ohio valstijoje.

Trečias dokumentas yra "Gyvojo testamentą deklaracija", kuris dabartinės moderniškios medicinos pažangos amžiuje gali būti ytin svarbus, nes jį pasirašantis asmuo pareiškia reikalavimą, kad jo gyvybė nebūtų techniškai ar dirbtinai palaikoma, kad nebūtų pratęsiamas mirimo procesas, jei pagal priimtą medicinos standartą nustatyta

diagnozė rodo, kad nėra vil ties pasveikti.

Iš gausių spaudos reportažų žinome, kaip beviltiškų liginių gyvybė yra palai koma dirbtinomis priemonėmis, juos net ilgus metus išlaikant prirakintus prie aparatūros ir taip pratęsiant jų fizinę gyvybę. To išdavoje yra kankinamas ir jis pats, ir jo šeima, išsėmiami visi ištekliai, bremama į skolas. Šio dokumento dėka pasirašiusiojo įgaliotinis, prisilaikant visų medicinos mokslo nuostatų ir tikslios diagnozės, turi teisę pareikalauti, kad būtų nutrauktas dirbtinas ligonio gyvybės palaikymas techniškomis priemonėmis, arba kad tos priemonės iš viso nebūtų teikiamos. Ši deklaracija teisiškai galioja tik šiose valstijose: Ohio, Florida, Illinois, New York ir Indiana.

Kitose valstijose gyvenantieji asmenys turi pasiteirauti pas teisininkus, ar minėti dokumentai yra jų valstijose pripažįstami.

Tiems asmenims, kurie jau pasiekė ar artėja prie "auksinio amžiaus" yra verta ir prasminga savo senatvę apsirūpinti minėtais dokumentais, nes jais užsitikri nama dvasios ramybė ir žinojimas, kad bet kokios finansinės ar sveikatos problemos bus išspręstos pagal dokumento sudarytojo valią ir pageidavimus.

Asmenys, kurie yra suinteresuoti tais dokumentais, gali kreiptis raštu į advokatą Paul P. Chalko šiuo adresu: 75 Public Square, Suite 1400, Cleveland, Ohio 44113-2001. Prie laiško prašoma pridėti 35 dolerių čekį ar perlaidą. Prašančiam bus pasiūsti visi prašomi dokumentai anglų ir lietuvių kalbomis, kad gavėjui nebūtų problemų su teisine anglų kalba. Jei gavėjas jais nepatenkin-tas, dokumentus sugrąžinus laike 14 dienų, pinigai jam bus sugrąžinti. Visuose dokumentuose yra aiškiai nurodyta jų sudarymo tvarka be jokių papildomų išlaidų.

KŪRYBA IR MOKSLAS

ŠIMTAI LIAUDIES DAINŲ

Antanas Dundzila

Mažai išeivija paruošė leidinių, kuriuos Nepriklausomybę atgavusi Lietuva suskubo persispausdinti. Bene žymiausi iš tokių buvo Br. Kviklio "Mūsų Lietuva" ir "Lietuvos bažnyčios". Dar prieš savo mirtį man Br. Kviklys džiaugėsi, kad šie veikalai yra kartojami Lietuvoje. Dabar gi galime pasidžiaugti Gražinos Krivickienės – Gustaitytės 1992 Vilniuje išleistų dainų rinkiniu, "Vilnius lietuvių liaudies dainose".

Šią išeivijos sąlygomis neeilinę knygą sutikome Amerikoje prieš porą metų. Reikia suprasti, kad dainų rinkinys Lietuvai pasirodė toks reikšmingas, kad, dabartinėmis vargo sąlygomis, ant prastesnio popierio, su prastesniu įrišimu, 5,000 egz. buvo atspausdinti. Tai gražus tas dainas apie mums brangų ir svarbų Vilnių surinkusios autorės pastangų atžymėjimas.

Klausimas skaitytojui: kiek mokate lietuviškų liaudies dainų? – Penkias, dešimtį, daugiau ar mažiau? Gi aš Washingtone iš ponios Gražinos Krivickienės – Gustaitytės patyriau, kad ji moka apie 300! Ir kai pokalbio metu ji man spontaniškai išdainavo negirdėtas penias ar šešias, tai visai įsitikinau, kad ji moka 300! Tai didelis turtas, tai stebinančiai radinys, vertas paminėti.

Apie Gražinos Krivickienės dainų lobyną, jos

dainų knygas esame girdę ir anksčiau. 1989 pasirodė jos "Vilnius lietuvių liaudies dainose" knygos antroji laida, Washingtone buvo visuomenei suruoštas leidinio supažindinimas.

Ten pirmą kartą iš Dr. Jono Balio pasakymo žodžio išgirdau stebinantį teigimą, kad kai kuriose dainose yra užregistruoti ne tik baudiuninkų vargai bet ir Napoleono kariuomenės žygis per Lietuvą. Liaudies dainą sugretinti su dokumentuotu paskutinių šimtmečių istorijos epizodu buvo kitas, labai įdomus radinys, anksčiau negirdėtas.

Tas 208 psl. 1989 m. leidinys imponuoja ir eilinių skaitytojų, kuriam retkarčiais iki gyno kaulo įgrysta kasdieninės politikos žinios, profesinė literatūra, mūsų spaudoje matomos išeivijos veidrodžio žinutės ir visi kiti reikalai.

Pavarčius G. Krivickienės dainų rinkinį kaip tai atsigavini – pajunti savo tautos šaknų didybę, o ne tik Gorbačiovų ir Bushų paskutiniu metu mūsų interesų mindžiojimo nevilį.

G. Krivickienės surinktos ir išleistos dainos tampa savotiškomis kultūrinėmis rekolekcijomis – nesvarbu ar skaitai karo ir istorijos posmelius, ar apie mergelę ir bernelį, ar vieną iš autorės pačių mėgiamiausių, kurioje "Susisėdę baudžiauninkai karčiamėlę gėrė...".

Minėtoje knygoje telpa 193 dainos. Ta knygas yra

ne tik dainorėlis – ten telpa ir kai kurių dainų gaidos, yra keli puslapiai dainų šaltinių ir pastabų, yra pratarės, Pr. Skardžiaus anksčiau paruoštas žodynėlis, knygos autorės ir knygą iliustravusios Marijos Biržiškaitės – Žymantienės biografijos. Taigi knyga yra ir mokslinės vertės veikalas.

Įdomu ir charakteringa, kad knygos autorė dainas pradėjo rinkti būdama 12 metų amžiaus. Augo patriotiškoj aplinkoj. Dainuoti paskatino autorės motina, kuri dirbdama visada dainuodavo. Kai vaiko amžiaus metų būdama patyrė, kad lenkai užėmė Lietuvos sostinę Vilnių, šis Lietuvai tragiškas įvykis tapo autorės susidomėjimo Vilniaus dainomis pradžia.

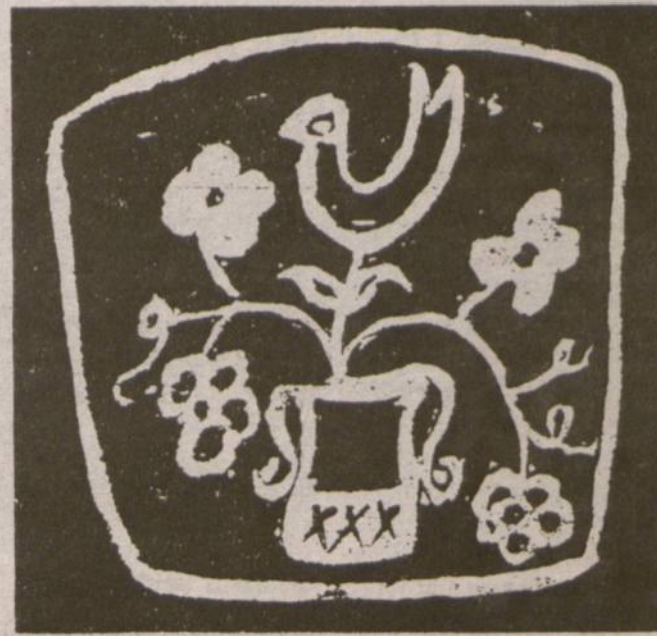
Besimokydama "Aušros" gimnazijoje plačiau įsijungė į tautosakos rinkimą ir su grupe draugų įsteigė Tėvynės pažinimo kuopelę. Kuopelė net surengė ekspediciją į Drebulinės kaimą prie Jesios, kur rado daug smūtkelių ir koplystulpių ir, būdama VI-oje gimnazijos klasėje, jau suruošė parodą.

Po studijų Grenoblyje autorė darbavosi Lietuvoje. Po karo gyvendama Vokietijoje parengė motinos dainuotų dainų knygą, kurią iliustravo Viktoras Petravičius, o apybraižą vokiškai parašė lietuvių kultūrai neužmiršamas Aleksis Rannit.

To negana: skatinama Vytauto Didžiojo universiteto buvusio prof. Raymond Schmittlein, G. Krivickienė ėmėsi rinkti ir į prancūzų kalbą versti mitologines ir istorines liaudies dainas, kuriose minimi prancūzai. Surinko apie 150 tokių dainų!

R. Schmittlein, pokariniais metais buvęs kultūros reikalų direktorium, stengėsi tą rinkinį išleisti, tačiau, jam 1974 mirus, sumanymas liko neįvykdytas. Jau Amerikoje, 1970 m. Lietuviškosios knygos klubas išleido G. Krivickienės surinktų dainų knygą. 1973 m. Lituanistikos instituto suvažiavime autorė pasirodė su 14 psl. mašinėle rašyta, iliustruota studija, "Žvilgsniu į gyvųjų ir mirusiųjų santykius lietuvių tautosakoje", o 1981 išėjo plokštelė, "Motulės dainos". Lietuvoje dabar ruošama leisti G. Krivickienės dainų rinkinio trečioji laida.

Netolimoje praeityje autorę daugiau prisimename iš jos rašytų Baltųjų rūmų reportažų, kurie reguliariai tilpdavo "Draugo" skiltyse.

Viktoras Petravičius, DAINOS - VIEUX CHANTS LITUANIENS knygos iliustracija, 1948

BALTIJOS VALSTYBIŲ TARYBOS LAIŠKAS JUNGTINĖMS TAUTOMS

Lietuvos Aukščiausios Tarybos Pirmininkas Vytautas Landsbergis, Estijos Prezidentas Lennard Meri ir Latvijos Aukščiausios Tarybos Pirmininkas Anatolijs Garbunovs, susirinkę šių metų lapkričio 5 d. Vil-

Savo reportažų laikotarpi autorė jau senokai užsklendė, o tie Baltieji rūmai – Amerikos prezidentų rezidencija – yra taip pat labai pasikeitusi, apstatyta cementiniais blokais, sargybos ir t.t. Tie geri, ramūs Amerikos gyvenimo laikai, kaip ir tos mūsų liaudies dainos, yra nutolę, likę atsiminimuose.

Matyti bet koki žmogų, mintinai mokantį 300 dainų yra retenybė. Faktas, kad čia išleistas G. Krivickienės dainų rinkinys yra kartojamas Lietuvoje rodo, kad jos sukaupias ir spaudai paruoštas turtas nėra eilinis. Spėčiau, kad daugelio tų dainų šiandieninė Lietuva yra negirdėjusi. Jei ne G. Krivickienės susidomėjimas dainomis, jei jos neeilinė atmintis ir likimo keliai emigracijoje – gal tas liaudies dainų lobis būtų iš vis dingęs.

(1992-X-17)

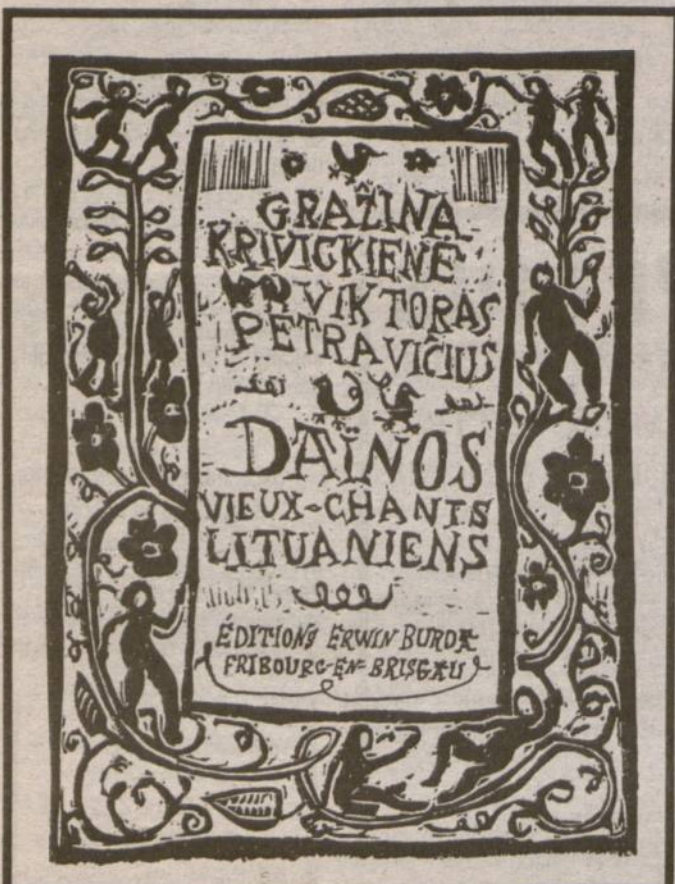
niuje į Baltijos Valstybių Tarybos posėdį, pasiuntė laišką Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui dr. Boutros Boutros-Ghali.

Savo laiške Baltijos valstybių vadovai prašė, kad jis skirtų ypatingą dėmesį padėčiai, kuri susidarė Baltijos regione dėl Rusijos Prezidento 1992 spalio 29 d. potvarkio, kuriuo pristabdomas rusijos kariuomenės išvedimas iš Baltijos kraštų. Tai prieštarauja Jungtinių Tautų tikslams, tarptautinės teisės principams ir 1992 liepos 10 d. Rusijos pasirašytai Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos Helsinkio deklaracijai. "Tokie Rusijos veiksmai sunkina Baltijos šalių politinę padėtį ir gali sukelti rimtą grėsmę taikai ir stabilumui Šiaurės Europoje", įspėjo Baltijos valstybių vadovai. Jie priminė, kad, jeigu reikės, Baltijos Valstybių Taryba kreipsis į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą.

Estijos, Latvijos ir Lietuvos misijų atstovai lapkričio 6 dieną įteikė šį laišką Generalinio Sekretoriaus įstaigai su prašymu, kad jis būtų išsiuntinėtas Jungtinių tautų nariams kaip Saugumo Tarybos ir Generalinės Asamblėjos dokumentas.

Viktoras Petravičius, DAINOS - VIEUX CHANTS LITUANIENS knygos iliustracija, 1948

Viktoras Petravičius, G. Krivickienės dainų knygos viršelis, 1948

"MARGUČIO" RADIO PROGRAMOS SUKAKTIS CHICAGOJE

Edvardas Šulaitis

Chicagoje, turbūt, neraišime nė vieno lietuvio, kuris nebūtų girdėjęs "Margučio" radijo programos, o ankstesniais metais – nekaitęs "Margučio" žurnalas. Žurnalas jau daugiau nepasirodo, bet "Margučio" programa gyva ir šiandien ir ji šiokiadienių vakarais nuo 9 val. vak. yra girdima per WECV stotį 1450 metrų banga.

Tai seniausia lietuvių radijo programa Amerikoje, kuri jau gyvuoja 60 metų ir ši sukaktis bus paminėta lapkričio 22 d. (sekma dieni) 4 val. p.p. Chicagos Jaunimo Centre. Šis, iš tiesų neeilinis minėjimas, nes jis atžymės vieną iš svarbesnių lietuviškų visuomeninių – kultūrinių institucijų Chicagoje.

"Margučio" veikla rįšasi su Antanu Vanagaičiu ir jo darbais. Šis žmogus, kuris įsteigė "Margučio" žurnalą (1928 m.), o 1932 m. radijo dienžodį (taip ši valandėlė buvo vadinama) "Margutį", buvo kartu ir kompozitorius, muzikas, aktorius ir daugelio kitų amatų žmogus. Taip pat jis mokėjo burti, organizuoti žmones. Todėl apie "Margutį" buvo susitelkę to meto daugumas pajėgesniųjų lietuvių veikėjų, visuomenininkų ir jie kartu galėdavo milžiniškus darbus padaryti. Pats Vanagaitis savo talkininkus ir pasekėjus vadindavęs "Margučio" imperija ir ta imperija buvo viena iš didžiausių lietuviškos veiklos judintojų Chicagoje.

TAI BUVO 1932 M. BALANDŽIO 11 D.

"Margučio" radijo programos arba dienžodžio pradžia yra 1932 m. pavasaris, kada Vanagaitis balandžio 22 d. pradėjo nuolatinės transliacijos. Jis šiame darbe nebuvo naujokas, nes 1930-31 metais vedė radijo valandėlę kartu su J.F. Budriko krautuve. Jam vesti radijo programą buvo lengva, nes jis buvo geras kalbėtojas, aktorius, dainininkas, tad jau turėjo patyrimo su publika ir žinojo, ko ji nori.

Šios radijo programos įsteiginiai pradžioje pinigų davė kitas ankstesnių laikų lietuvių veikėjas Juozas Bačiūnas (Bachunas), kuris WHFC radijo stotyje Ciceroje išnuomavo 13 savaičių po 15 min. kasdien laiko. Pradžioje buvo suabejota, ar ta programa turės pasise-

kimo ar ją verta bus tęsti. Tačiau, kuomet buvo gauta daug sveikinimų ir skelbimų iš prekybininkų, reikėjo prailginti valandėlės laiką į 30 min. o vėliau – 45 min.

Kaip jau minėta, "Margučio" radijo programą pats Vanagaitis pavadino dienžodžiu. Pats Vanagaitis tą žodį taip aiškina: "Tai yra tas pats, kas laikraštis, tik skirtumas tame, kad dienraštis išeina spausdintas popieriuje, o dienžodis – radijo bangomis". Tai, iš tikrųjų, tai ir buvo savotiškas dienraštis.

Kai žvilgtelį į ano meto dienžodžio programas, kurios buvo transliuojamos kasdien, randi ten margai atsispindėjusį Chicagos lietuvių kolonijos kultūrinį, visuomeninį ir iš dalies ekonominį gyvenimą.

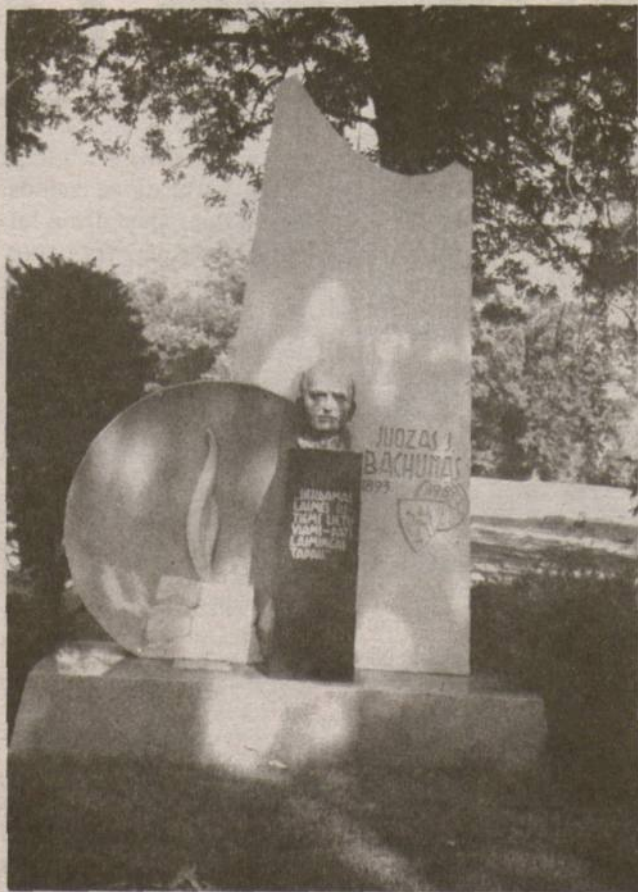
"Margučio" radijas pranešdavo kas gimė, kas mirė, duodavo informacijų iš lietuvių kolonijos vidaus gyvenimo, painformuodavo apie Amerikos, pasaulio ir Lietuvos įvykius, skelbdavo piknikus, susirinkimus, pobūvius ir t.t., jau nekalbant apie meninę programos dalį, į kurią įeidavo dainos, muzika, deklamacijos ir škieai.

Kas nenorėjo ar negalėjo paskaityti lietuviško laikraščio, tam pakako pasiklausyti Vanagaičio radijo programos, ir jis galėjo būti pakankamai informuotas. Lietuviams išeiviams, nemokantiems skaityti, tai buvo didelis patarimas.

A. Vanagaitis kviesdavo si įvairių šakų specialistus, kurie jam talkindavo programose. Pradžioje dr. V. Narijauskas-Nares skaitė sveikatos patarimus, adv. A. Olis – teisių patarimus, V.S. Jokubynas pasakojo apie Lietuvą, adv. A. Lapinskas perduodavo žinias ir t.t.

Čia reikia pažymėti, kad 1936 m. vasario 16 d. "Margučio" programa pirmą kartą buvo transliuota ir į Lietuvą. Norint, kad programą girdėtų galimai daugiau lietuvių visuose Chicagos ir aplinkinių miestų rajonuose, jis 1936 metais kurį laiką programą perduodavo ir iš kitos – WIND stoties, buvusios Gary mieste, Indijanoje.

Be to, reikia paminėti, kad Vanagaitis su savo "Margučiu" Chicagos lietuvių išvedė iš parapijinių salų į didžiųjų viešbučių sales, kur Stevensonso ir

Vieno iš didžiausių "Margučio" rėmėjų – Juozo Bačiūno paminklas, Lietuvių Tautinėse kapinėse prie Chicagos. Ed. Šulaičio nuotr.

Morrisono viešbučiuose surengti Vasario 16-sios minėjimai bei kiti kultūriniai renginiai sutraukdavo 4 ar daugiau tūkstančių žmonių.

V. ALANTAS APIE VANAGAITĮ IR "MARGUTĮ"

Apie Vanagaitį ir "Margutį" yra nemaža rašės žurnalistas ir rašytojas Vytautas Alantas, savo knygoje "Antanas Vanagaitis" (išl. 1954 Clevelande). Iš šios knygos ir imta informacijų apie "Margučio" veiklą.

Vienoje vietoje jis rašo savo išpuodžius, kuriuos patyrė, jam 1937 m. besilankant Amerikoje. "Vanagaitis vieną vakarą nusivežė mane į WHFC stotį Ciceroje, iš kur tada buvo transliuojamas Margučio radijo valandėlė. Transliacijų patalpos atrodė gan kuklios. Pati lietuviška valandėlė man padarė savotišką išpuodį. Lietuvoje mes prie to-

kių programų nebuvome pripratę. Komerciniai skelbimai, paskum gedulingas maršas ir jausmingas Vanagaičio pranešimas apie mirusį, būtinai primenant kurį jis gyveno ir kuo vertėsi, paskui vėl skelbimas, o po to linksmas pranešimas apie įvykstantį pobūvį, truputis muzikos ar dainelė ir t.t. Programa buvo gyva, įvairi, lengva" – taip pasakoja Alantas.

"MARGUTIS" PO 60 METŲ

Koks yra "Margutis" šiandien? Visi žinome, kad dabar nėra Vanagaičio, jis mirė staiga ir netikėtai 1949 m., būdamas tik 59 metų amžiaus. Mirė ir kiti pagrindiniai "Margučio" rėmėjai bei talkininkai: J. Bačiūnas, A. Olis, L. Vanagaitienė, C. Deveikis, A. Mackus ir kt.

Iš "Margučio" pradininkų beliko tik adv. A. Lapinskas, kurį, be abejo, matysime "Margučio" sukak-

tuviniame pobūvyje lapkričio 22 d. Jaunimo Centre, kuriame bus atžymėta garbinga "Margučio" praeitis. Galimas daiktas, pamatysime čia ir tokių, kurie nuo pirmųjų dienų klausia "Margučio" radijo programas, ir tokie galėtų papasakoti, kokią rolę jų gyvenime atliko "Margutis".

Šiandien "Margučiu" vadovauja Petras Pertrutis, kuris, kaip ir Vanagaitis, o po to – jo našlė Lilija, įdeda beveik visą laiką ir sielą į "Margutį". Žinoma, dabar sąlygos yra kitokios ir "Margutis" negali pretenduoti į tokias aukštumas, kokias buvo pasiekęs 1930-1950 metais. Ir talkininkų dabar nedaug yra. Visą darbą dabar reikia pačiam Petručiui nudirbti ir tik retais atvejais jį pavaduoja Leonas Narbutis. Tačiau pačią programą jam vienam reikia rūpintis. Tik jis vienas turi sustatyti programas, nors telefono pagalba pasikalbėjimų forma pristatoma gausybė žmonių, kurie pasisako viena ar kita tema.

Apie dabartinį "Margutį" ir Petrutį reikėtų parašyti tokią knygą, kokią apie Vanagaitį parašė V. Alantas. Ir, be abejo, kas nors tai atliks, nes istorija turėtų žinoti – ką lietuvių naudai padaro dabartinis "Margutis" su šios radijo programos vadovu P. Petručiu.

Ir šiandien dar mes galime pasididžiuoti ne vien tik "Margučio" radijo programa, bet ir rengiamais koncertais, kurie labai pajvairina Chicagos kultūrinį gyvenimą. Nors jie jau nesutraukia tūkstančius lankytojų, kaip Vanagaičio laikų renginiai, tačiau jie įneša didelį indėlį į Chicagos ir bendrai Amerikos lietuvių kultūrinę veiklą.

KONTEINERIAI

LIETUVA siunčiami KAS SAVAITĘ per TRANSPAK firmą.

59 CENTAI UŽ SVARA virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. 68 centai – žemiau šimto svarų, Minimumas \$20. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminei Lietuvoje.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629, Tel. 312-436-7772.

CLEVELANDO gyventojai vežkite – PAK MAIL, 28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, Ohio 44092

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home 2533 West 71st Street Chicago, Illinois 60629 1-(312)-476-2345 Hills Funeral Home 10201 South Roberts Road Palos Hills, Illinois 60465 708-430-4455	Petkus Funeral Home 1410 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-863-2108 Petkus-Butkus Funeral Home 1446 South 50th Avenue Cicero, Illinois 60650 708-652-1003
--	--

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

NEPAMIRŠKITE
AIDUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATA

PARAMA LIETUVAI

(Atkelta iš 1 psl.)

stangų pasisekimas prašoka
spėliojimus arba turėtas ži-
nias. Tad, norint susidaryti
bent vaizdą, tenka naudotis
pavyzdžiais. Štai, keleta
jų:

Vienas organizacinis vie
netas yra išsiuntęs net 25
konteinerius iš viso apie
vieną milijoną svarų vaistų
ir medikamentų! Išdalinta-
me lapelyje apie JAV val-
džios paramą Lietuvai leng-
va suskaičiuoti apie \$15 mi-
lijonų.

Lietuviai liuteronai kraš-
te turi apie 40,000 tikinčių-
jų, tik 12 dvasininkų ir se-
kančiais metais atstatys ar
pastatys net 9 bažnyčias!.
Iš kitos pusės krašto porei-
kia yra dideli, nes nuo oku-
pacijos ir dabartinio sovietų
spaudimo kraštas yra nua-
lintas fiziniai, dvasiniai ir
sveikatingumo srityse.

Yra pasenusių, pavojingų tiltų. Tik vienas Merkys šiandien tebeplukdo neužterštus vandenį. Kauno srutos pumpuojamos tiesiai į Nemuną ir Nerį. Skaičiuojama virš 20,000 protiniai nesveikų vaikų ir suaugusių, apie 200,000 žmonių su negalia, kuriems reikia pagalbos...

Taigi problemos yra gigančios. Negali būti kalbos, kad išeivijos mąstų padaryta ir daroma labai daug, tačiau Lietuvos valstybinių mąstų – rūpesčiai ir reikalavimai viršija bet kokiais jėgas. Yra aišku, kad daug ko padaryti ar net palengvinti bus neįmanoma.

Pradedant Balfu, išeivijoje ši darbą varo virš 20 konferencijoje pranešimus dariusių, įvairių organizacijų. Vykdomoje veikloje duplikacijos, kokio nors varžymosi nėra.

Visi dalyviai pasisakė už informacijos pasikeitimo svarbą ir šios konferencijos reikšmę. Net eiliniam stebėtojiui ši konferencija buvo džiuginančia išeivijos pastangų manifestacija.

Didelė pagarba priklauso ši darbą pradėjusiems, talkinantiems ir šalpos veilė plečiantiems asmenims. Padėka priklauso konferencijos sumanytojams ir rengėjams, kurie pajuto, kad tokio pasikeitimo duomenimis šiuo metu labai reikėjo. Linkėtina, kad, kiek susiaurinus programos apimtį, ši konferencija (sakykime, pūsės dienos) būtų pakartota 3-4 lietuvių kolonijose.

Ambasadoriui Lozorai-
čiui vadovaujant, puikiai
pasiruošus, žinodama ką
kalba, baigiamuose diskusio-
jose su savo sklandžiu pra-

nešimu pasirodė APPLE generalinė direktorė Vaiva Bebraitė Gust. Po jos kalbos beveik neliko ką kitiems sakyti. Taigi tenka apgailestauti, kad atsirado po jos tokių, kurie beveik bandė susirinkusiųjų kantrybę vis kartodami "kaip kad sakiau anksčiau...", o atsirado net entuziastų (visai ne vietoje ir ne laiku) čia pat konferencijoje iš dalyvių rinkti aukas džiова sergantiems: ši akcija sustojo paaiškėjus, kad džiovininkus seniai jau remia Balfa's... Tiesa, dar buvo vienas tragiškas (ar komiškas) spektaklis, kai prelegentas bandė kalbėti visiškai nepasiruošęs, ne i temą, klausydamas savo paties prieš sekundę ištaro žodžio; šitaip profesinėje aplinkoje nesirodoma. Bet tai buvo trejetas išimčių. Konferencija bendrai stebino nepaprastai gerai paruoštų pranešimų gausa. Per Mokslo ir kūrybos simpoziumus tokios pranešimų

Senas žvejo namas Nidoje.

D. Kižio nuotr.

kokybės toli gražu nesulaukiame.

Baikime kai kuriomis V. Vebraitės mintimis. Yra sunkumų ir kliūčių, nors galime džiaugtis daug atsiekę. Šitokį darbą varanti išeivija nėra dziūstanti šakelė, ji yra ir veidas ir iššūkis broliams Lietuvoje. Rinkimai Lietuvoje parodė, kad nepažįstame Lietuvos, jos

SUSITIKIMAS SU RUSIJOS AMBASADORIU VORONCOVU

Rusijos Nuolatinės Misijs kvietimu Baltijos valstybių misijų delegacijos 1992 lapkričio 6 d. susitiko su Rusijos ambasadorium Julij Voroncovu. Jį lydėjo nepaprastas pasiuntinys ir igaliotas ministras Sergei Ordzhonikidze. Susitikime dalyvavo Estijos ambasadorius Jungtinėms Tautoms Ernst Jaakson ir patarėjas dr. Heino Ainso, Latvijos ministrė –patarėja Mara Treimanis ir patarėjas Ivars Slokenbergs. Lietuvos ambasadoriui Anicetui Simučiui vyriausybės kvietimu išvykus į Vilnių, Lietuvą susitikime atstovavo patarėjas Algimantas Gureckas, kaip laikinasis reikalų patikėtinis, ir patarėjas Darius Suziedėlis.

Ambasadorius Voroncovas sušaukė susitikimą supažindinti Baltijos valstybių misijas su Rusijos prezidento Boriso Jelcino laišku Jungtinių Tautų Generaliniam Sekretoriui Boutros Boutros-Ghali.

Savo laiške Rusijos prezidentas priminė, jog Rusija vaidino lemiamą vaidmenį, kad Baltijos valstybės pasiekė nepriklausomybę. "Mes esam pasiryžę vystyti santykius su tomis valstybėmis tikros geros kaimynystės, lygiateisiško bendradarbiavimo ir abišališko pasitikėjimo pagrindais", teigė prezidentas Jelcinas.

Jis taip pat pabrėžė jog, "gerbdama tarptautinės teisės principus ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos tautų pareikštą valią, Rusijos vadovybė aiškiai ir nedvejo-dama patvirtina jos nora atitraukti iš tų valstybių teritorijų savo karinius dalinius".

Taciau, prezidentas nurodė, kad kariuomenės daliniai gali būti greitai atitraukti tik pirma pasiekus susitarimo įvairiais su tuo surištais klausimais. "Pirmiausia atitraukimo metu reikia užtikrinti karinių dalių normalų funkcionavimą, išsaugoti kariškių, karinių pensininkų ir jų šeimų narių socialinę bei teisinę apsaugą ir jų asmenines teises. Gaila, kad turime pranešti jog šie esminiai klausimai nebuvo išspręsti. Tai rimtai apsunkina Rusijos kariškių ir jų šeimų padėtį ir iššaukia itin neigiamą Rusijos visuomenės nusistatymą. Tokiose aplinkybėse mes buvome priversti laikinai sustabdyti karinių dalių atitraukimą iš Baltijos valstybių teritorijų".

"Atiraukimas bus atnaujintas ir užbaigtas greitu laiku, kiek tai realistiškai įmanoma, po to kai bus pasirašytos valstybinės sutartys tarp Rusijos Federacijos ir Latvijos Republikos, Lietuvos Republikos ir Estijos (Nukelta i 9 psl.)

žmonių, jų poreikių. Reikia pilietinio švietimo. Mes esame šalpos darbo talininkai ir provokatoriai. Kas mums nesiseka ir kon-

krečiau susumuoti, ką atsiekėme – turėsime rinktis vėl, dar tartis ir svarstyti. Prelegentė patiekė šešis konkrečius uždavinius.

1992-XI-9

POVILUI SKARDŽIUI

mirus, žmonai ONAI, dukrai ir sūnui su šeimom, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdimė, buvę Augsburgio gimnazijos auklėtiniai

Roma Čepulienė
Verutė Nykštėnienė
Algis Gedris – Giedraitis

A. A.

ANTANUI DIRŽIUI

mirus, jo žmonai GENOVAITEI ir
šeimai Lietuvoje, giliausią užuojautą
reiškiamo

Marija Valiukėnienė
Dr. Dėlija Valiukėnaitė

A. A.

ANTANUI DIRŽIUI

amžinybėn iškeliajus, jo žmoną GENOVAITĘ giliai užjaučiame ir kartu su ja liūdime.

Juozas Maurukas
Jaunius ir Dalia Gilvydžiai
Romas ir Dana Sakalai

JŪGOSLAVIJA IR MĖLYNOJI ADRIJA

Henrikas Stasas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Senoji miesto dalis apsupta stora mūro siena, iš kurios kaip karūna iškyla sena Diokletiano pilis mesdama šešėlį į Adrijos vandenį. Dabar tarp Egipto kolonų, kurios čia buvo atvežtos valdovo garbei ir į kurias jis žvelgė iš pilies balkono, krykštaudami žaidžia vaikai ir vaikšto turistai, stebėdamiesi ano meto architektūriniu grožiu. Tačiau tokioj aplinkoj labiau tiktų, kad žmonės dėvėtų togas ir važinėtu romėnų kovos bei iškilmių vežimais.

Šiems rūmams statyti ir milžiniškom miesto sienom mūryti buvo panaudota 6000 vergų ir visas darbas truko 5 metus. Kaip žinome Diokletianas buvo vienas iš Romos imperatorių, kuris žiauriai persekiojo pirmuosius krikščionis, todėl vėliau jo palaikai buvo pašalinti iš ten buvusio mauzoliejaus ir pastatas buvo paverstas šv. Lucijos katedra.

Šalia pilies čia daugybė gerai išsilaikiusių viduramžių pastatų, kurie buvo statyti ant romėnų pamatų ir šiandien iš kitų išsiskiria savo romanišku, gotišku bei baroko stiliumi.

Kiek toliau nuo pilies graži, palmėmis apšodinta gatvė veda į pajūrį. Čia išilgai uosto krantinės tarp ilgų kolonadų arkų iškilusios įvairios parduotuvės. O išilgai pilies fasado į jūrą tęsiasi eilės privačių namų, kurių pilkos sienos, raudoni stogai ir žalios langinės po mėlynu dangaus skliautu sudaro gana kontrastinį, bet žavingą vaizdą.

Tokia spalvinga pastatų masė supa pilį iš visų pusių, o ši tarp jų išsiverbusi atrodo lyg vabzdys gintaro gabale. Tad Diokletiano pilis gal ir yra viena iš charakteringiausių Europos pilių, turinti net tris fortifikacinius vartus: aukso, sidabro ir geležies. Šia pilimi kadaise labai domėjosi anglai, kurie išnagrinėję jos dešimtąjį šimtą sukūrė Anglijoje pagarsėjusį Georgų architektūrinį stilių.

Apskritai Split yra žavus turistinis miestas ir patrauklus ne tik istoriniais paminklais, bet ir nepaprastai gražia gamta, kurios aplinkoje puikūs viešbučiai bei įvairios vasarotojams pramogos. Split lengva pasiekti sausumos keliu puikia Jadvanska Magistrale, iš Italijos jūros keliu ir iš

bet kurios Europos vietos oru susisiekimu.

Iš Split sekančią dieną tęsime kelionę toliau romantiškuoju Adrijos pajūriu pro Brėlą į Dubrovníką. Nuo Brėlos prasideda Makarska Riviera, kuri savo gamtiniu grožiu bei daugybe graikų, romėnų paliktais istoriniais paminklais žavi daugelį turistų ir vasarotojų.

Brėla ypač vasarotojų mėgiama vieta. Čia nuo kalnų papėdės iki jūros nusitęsia žali skėtinių pušų miškai, kurie skleidžia nepaprastai stiprų aromatą. Pačiu pajūriu ilgi balto smėlio paplūdimiai tarp mėlynos jūros ir žalių miškų sudaro idealias vasaravimo sąlygas. Čia ir puikūs viešbučiai, restoranai ir įvairios vasarotojams pritaikytos promogos. Buvome čia tik keletai valandų apsistoję, nes iki Dubrovníko buvo dar geras kelio gabalas.

Nuo Brėlos kelias vėl atitolo nuo jūros. Kiek toliau pavažiavus pastebėjome ir derlingos žemės plotus bei ūkininkų sodybas. Sutikome ir keletą ūkininkų, kurie čia prie kelio buvo pastatę savo prekystalius ir pravažiuojantiems siūlė įvairiausių vaisių bei kitų ūkio gerybių. Pravažinę nedidelę derlingos žemės oazę, prieš mūsų akis vėl iškilo balti kalkakmenio kalnai. Tai Biokovo kalnų grandinė, kurią žavėjome pajūrio keliu važiuodami, nes prieš mėlyną jūros vandenį saulėje jų viršūnės švitėjo lyg sidabras.

Nuo Brėlos kelias vėl atitolo nuo jūros. Kiek toliau pavažiavus pastebėjome ir derlingos žemės plotus bei ūkininkų sodybas. Sutikome ir keletą ūkinin-

Adrijos pakrantėse.

H. Staso nuotr.

kų, kurie čia prie kelio buvo pastatę savo prekystalius ir pravažiuojantiems siūlė įvairiausių vaisių bei kitų ūkio gerybių. Pravažinę nedidelę derlingos žemės oazę, prieš mūsų akis vėl iškilo balti kalkakmenio kalnai. Tai Biokovo kalnų grandinė, kurią žavėjome pajūrio keliu važiuodami, nes prieš mėlyną jūros vandenį saulėje jų viršūnės švitėjo lyg sidabras.

Netrukus privažiavome Naretvės upės žiotis, kur Bosnijos–Hercegovina pasiekia Adriją. Tai gana siauras koridorius, kuris čia pajūriu tęsiasi vos 20 km. Dabar nusukime nuo jūros ir pagal Naretvės upę važiuojame Mostar kryptimi. Sriaunus Naretvės vanduo čia veržiasi per uolas, aukštų kalnų tarpeklius ir kiek aprišęs per žalius slėnius.

Nuo Adrijos iki Mostar nepaprasto grožio gamtos vaizdai keičiasi, kaip keleidokope. Daugelis šią Bosnijos–Hercegovinos sritį lygina su Šveicarija, tačiau Šveicarija neturi tos rytietiškos atmosferos, kuri čia taip ryški šiame kalnų rajone.

Sustojome čia viename viduramžių dvasia dvelkiančiame miestelyje – Počitelj. Visas miestelis išsidėstęs ant Naretvės uolėtų krantų.

Ant pačios aukščiausios uolos matosi didinga pilis, o žemiau jos namai atrodo prisegti prie uolų. Tarp jų iškyla ir grakštus mečetės minaretas, kuris savo melancholišką žvilgsnį meta į sriaunų Naretvės vandenį. Viskas čia atrodo taip fantastiniai ir neįtikėtini.

Senoji pilis uolos viršūnėje tai tikras Bosnijos–Hercegovinos laisvės kovų simbolis. Juk šios tautos istorija beveik ištisai persunkta kovų ir skriaudų. Kaimynai, kroatai ir serbai nuolat varžėsi dėl šio krašto: vieni norėjo jį paversti katalikišką, kiti provoslavišką. Tačiau labiausiai šio krašto žmonės nukentėjo nuo turkų, kurie juos 1463 metais okupavo ir valdė iki 1878 metų. Tik po Berlyno kongreso Bosnija–Hercegovina atiteko austrams. Turkai beveik visą tautą priverstė priimti musulmonų tikėjimą, todėl šiandien čia priskaitoma 40% musulmonų, 32% serbų ir 18% kroatų.

Nuo Pečetelj netoli ir romantiškiausias šios vietovės miestas – Mostar, kuris taip pat prisiglaudęs prie Naretvės krantų. Tai lyg dvivėdis miestas, kurio viena dalis grynai orientališka su gerai išlaikyta turkų, sakyčiau, viduramžių dvasia

ir kita vakarietiška, moderni šių dienų stiliaus.

Turistų dėmesys, žinoma, krypta į senąją miesto dalį, kuri savo originalumo nenustojo per šimtmečius. Daugumas pastatų čia statyti iš akmens ir kaikurie jų tiesiog kaba ant uolų. Naretvės krantus jungia seni taip pat iš akmenų statyti tiltai, kurių amžius siekia 500 metų.

Šie tiltai buvo statyti pradžioje turkų okupacijos. Pasakojama, kad pirmąjį tiltą čia statė garsus ano meto architektas Sinan, tačiau tiltas tuoj sugriuvo. Tada turkų sultonas Suleimanas didysis nepaprastai supyko ir įsakė architektui statyti tiltą iš naujo pagrasindamas, jei šis sugrius, tai statytojas atsakys savo galva.

Architektas žinojo, jog sultono įspėjimas rimtas ir todėl, norėdamas pratęsti savo gyvybę, statybą dėsė ir iš lėto vykdė darbą. Galiausiai pastatęs tiltą dingio, nes nebuvo tikras, kad ir šis nesugrius. Tada sultonas įsakė surasti architektą ir jį atvesti į rūmus.

Tamai suradę architektą atvedė į sultono rūmus. Didžiam architektui nustebimui sultonas jį pasveikino ir įteikė dovaną. Tiltas, žinoma, stovi dar ir šiandien.

Šalia romantiškų arkinių tiltų turkai paliko čia ir daugybę mečečių, kurių kairiajame Naretvės krante priskaitoma net 17. Čia pagal upės krantą vingiuojasi garsioji Brace Fejica Ulica, kuri sudaro tipiską turkų kvartalą su charakteringais namais ir mečetėmis.

(Bus daugiau)

Mostar prie Naretvės upės ir turkų statytas tiltas.

H. Staso nuotr.

55 SVARAI – cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$98. **22 SVARAI** mažesnis paketas, \$65. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus \$98. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK,
2638 W. 69th ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

AR BUS UŽDARYTAS LIETUVOS VALSTYBĖS MUZIEJUS?

Br. Juodelis

Neseniai į Lituanistikos tyrimų ir studijų centrą Chicagoje iš Vilniaus atvyko Lietuvos Valstybės muziejaus vyr. mokslinė bendradarbė Skirmantė Jakštaitė ir pranešė neįtikėtiną, liūdną žinią, kad Kultūros ir švietimo ministerija nori uždaryti Lietuvos Valstybės muziejų, o jame esančius eksponatus priskirti prie Etnografijos ir Istorijos muziejiaus.

S. Jakštaitė atvyko muziejaus direktoriaus H. Paulausko deleguota rinkti medžiagą apie tremties kelią į vakarus, apie lietuvių išeivijoje organizacinę veiklą, spaudą, kultūrą ir švietimą. Ji baigusi istorijos studijas Vilniaus Pedagoginiame Institute nuo 1981 metų, pagal paskyrimą, kaip istorikė dirbo Revoliucijos muziejuje. Panaikinus Revoliucijos muziejų 1991 metais ir jo naujose patalpose įsteigus Lietuvos Valstybės muziejų, jame Skirmantė dirba vyr. mokslinės bendradarbės pareigose, tvarkydama,

plėsdama tremties ir rezistencijos skyrių.

Dar jaunas Lietuvos Valstybės muziejus yra išaugęs į svarbią Lietuvos valstybingumo apraiškos instituciją. Muziejuje sutelkta daug medžiagos apie 19-to šimtmečio tautinį judėjimą, tarpukario Lietuvos istoriją, sovietų okupaciją, tremtinių, politkalinių, partizanų, disidentų, laisvės kovotojų, Sausio 13 ir Medininkų žudynių istoriją. Smarkiai plečiamas išeivijos skyrius. Jau gauta unikali Clevelando lietuvių bendruomenės kolekcija. Muziejuje šį rudenį buvo išeivijos kultūrinio gyvenimo ekspozicija, kurioje buvo iš IX Tautinių šokių šventės eksponatai.

Lietuvos Valstybės muziejus yra ne tik tautos reprezentacinės Panteonas bet ir labai svarbi institucija valstybės atstatymui bei jaunosios kartos tautinei sąmonei ugdyti. Jį negalima uždaryti. Jį reikia ugdyti, plėsti ir išlaikyti.

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

BOSTONO APYGARDOS METINIS

SUVAŽIAVIMAS vyko spalio 11 d. Brocktone. Dalyvavo 32 atstovų ir svečių. Išklausyti praeito suvažiavimo protokolai, išdėninko J. Čereškos ir revizijos komisijos ataskaitos, Bostono, Brocktono, Cape Cod., Providence apylinkių (pirmininkų) pranešimai, perskaityti Worcesterio ir Kennebunkporto apylinkių pirmininkų laiškai. Bostono apyl. pirm. A. Kupčinskas supažindino su JAV LB Tarybos II-os sesijos rezultatais.

Išrinkta naujai kadencijai Bostono apygardos valdyva – pirm. C. Mickūnas, vice-pirm. J. Vasys, sekr. R. Petrutienė, izd. J. Čereška. Po diskusijų ir klausimų dalyviai buvo pavaišinti pietumis.

Suvažiavimą pravedė Bostono apygardos pirm. Č. Mickūnas ir sekr. R. Petrutienė.

TAUTINĖS JUOSTOS TIRIAMOS

MOKSLIŠKAI. Mildai Richardson-Bakšytė Boston university ruošia daktaro laipsnį iš menotyro ir moksliai tiria audėjos Elzbiotos Ribokienės iš Brocktono išaustas juostas.

E. Ribokienės juostų

sonville, Floridoje. Spalio 24 d. Boston University M. Richardson skaitė paskaitą apie koplytstulpių architektūrą.

DAINUOJANČIŲ KUNIGŲ KONCERTAS

Įvyko sėkmingai spalio 25 d. Brocktone. Septyni katalikų kunigai iš įvairių Mass. parapijų atliko įdomią dainų, airių baladžių, arių iš muzikinių ir linksimų pasakojimų, anekdotų programą. Pianinu akomponavo kun. A.M. Coyle.

Ervioje Cardinal Spellman mokyklos salėje susirinko virš 500 klausytojų, dosniai suaukojusį \$3,093 ir 10 dėžių konservuoto vaikų maisto. Šios pajamos bus skirtos Dr. Dunn su 12 veido chirurgijos specialistų kelionei į Lietuvą ateinančių metų pradžioje. Šiam turiningam renginiui vadovavo Brocktono, Nukryžiuotojo Jėzaus ses. Helen Ivanauskaitė, daug energijos skirianti Lietuvos Vaikų Globos organizacijai.

KAUKIŲ VAKARO,

įvykusio spalio 31 d. Lietuvių Piliečių Klubo salėje, sutelktos arti \$800 lėšos taip pat skirtos Dr. Dunn vadovaujamai chirurgų kelionei paremti. Vakaras praėjo linksmi, vyko šokiai, kaukių konkursas, kai kurie mėgino dainavimo jėgas su karaoke mašina. Pirmą vietą atiteko už kostiumą "Žmogus šiukšlių dėžėje". Vakarą rengėjai Bostono Lietuvos Vaikų Globa, pirm. Daiva Neidhardt – Veitaitė, vice-pirm. Marija Tovares-Ashmanskas, izd. Tomas Ashmanskas, narės Rėda ir Irena Veitienės, A. Statkus, B. Skabe-

SUSITIKIMAS SU RUSIJOS AMBASADORIUM

(Atkelta iš 7 psl.)

jos Respublikos, kurios apims pilną klausimų skalę surištą su karinių dalinių atitaukimu," tvirtino Rusijos prezidentas.

Toliau prezidentas Jelcinas išpėjo, kad tolesnis Rusijos santykių su Baltijos valstybėmis išsivystymas daugiausia priklausys nuo rusiškai kalbančių gyventojų padėties. Jis kaltino Latviją ir Estiją tų gyventojų diskriminacija, kuri prieštaraujanti esminiams Jungtinių Tautų principams, pažeidžianti Visuotinę Žmogaus Teisių Deklaraciją,

Tarptautinę Civilinių bei Politinių Teisių Konvenciją, Samdomo Darbo Konvenciją, Darbininkų ir Tarnautojų Diskriminacijos Konvenciją, Socialinio progreso ir Vystymosi Deklaraciją. "Negalima leisti, kad Europoje būtų vykdoma grubi diskriminacija prieš žymių valstybės gyventojų dalį ir kad išsižiebtų nauji įtampos ir konfliktinių situacijų židiniai," teigė prezidentas. Jis baigė savo laišką, prašydamas įtraukti žmogaus teisių ir laisvių masinio pažeidimo Baltijos valstybėse klausimą į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 47-tosios sesijos darbotvarkę.

Ambasadorius Voroncovas pareiškė, kad laiške liečiami du atskiri klausimai – sovietų kariuomenės atitraukimas ir rusiškai kalbančių gyventojų apsauga. Rusijos visuomenėje rusiškai kalbančių gyventojų padėtis yra sukėlus didelį susirūpinimą ir yra pasidarius svarbus vidaus politikos klausimas.

A. Gureckas paprašė paaiškinti, kodėl ryšium su Lietuva minimi kariuomenės socialiniai klausimai, juk Rusijos-Lietuvos susitarimai daugumą tų klausimų jau yra išsprendę. Ambasadorius Voroncovas pareiškė, kad Rusija laikysis visų pasirašytų susitarimų, tad papildomi susitarimai su Lietuva gali liesti tik tuos klausimus, kurie dar yra pasilike atviri.

kienė, ses. H. Ivanauskaitė.

RENGINIAI

Gruodžio 6 d. sekmdienį, 3 val. p.p. Lietuvių Piliečių Klubo 3a. salėje So. Bostone įvyks Bostono etnografinio ansamblio "Sodauto", vad. Gita Kupcinskienė, koncertas "ten, kur anglių kalnai stėri". Su šia programa "Sodauto" koncertavo praeitą vasarą Lietuvoje ir bus rodoma paskutinį kartą.

Lietuvos Vaikų Globa ir Lietuvos vyčiai siekiant paremti Dr. Dunn su 12 chirurgijos specialistų kelionei į Lietuvą platina "Grateful Dead" sportinius marškinėlius (T-shirts). Kaina \$20.00 plus \$2.00 už persiuntimą. Užsakant nurodyti dydį L, XL, XXL. Čekius rašyti Knights of Lithuania, siųsti: Veronica Bizinkauskas, 424 N. Cary St., Brockton, MA. 02402.

L.Ž.

CLEVELANDO LIETUVIŲ SPORTO KLUBAS ŽAIBAS

CLEVELANDIEČIŲ AUKOS LIETUVOS TAUTINIUI OLIMPINIUI KOMITETUI

Surinktos per Clevelando LSK Žaibo surengtą vaju

- \$400.00 aukojo J. & E. Liaukai
- Po \$100.00 – F. Baldauskas, J. Balsys, A. Bielskus, Dr. J. Skrinska, V. & D. Trimakai, V. Valys.
- \$ 60.00 – A. & G. Kijauskai su šeima.
- Po \$ 50.00 – R. & D. Apanavičiai, J. Balbatas, Dr. A. & R. Čepulis, A. Daugirdas, V. & A. Miškiniai, A. Petrauskis, P. & O. Skardžiai, V. Sniečkus, H. & R. Tatarūnai.
- \$ 35.00 – J. & M. Taruškai.
- \$ 30.00 – R. & A. Zorskai.
- Po \$ 25.00 – V. & L. Apaniai, P. & J. Klitoriai, Z. & S. Obeleniai, V. & A. Petukauskai, J. Stankus, Dr. V. Stankus, P. & O. Žilinskai.
- Po \$ 20.00 – A. Giedraitienė, S. Laniauskienė, V. & O. Rociūnai, Dr. E. & R. Šilgaliai.
- \$ 15.00 – K. Vaičiūnienė.
- Po \$ 10.00 – J. & F. Jasinevičiai, K. Narbutaitis.
- Viso buvo surinkta \$ 1,865.00 Iš šios sumos \$ 1,665.00 buvo per LSK Žaibą persiųsti į LTOK-to sąskaitą # 1101310331, Standard Federal Bank, Chicago, Ill. V. & D. Trimakai ir A. Bielskus, viso \$ 200.00 pasiuntė tiesioginiai.
- Kiek anksčiau, Clevelando Žuautojų Klubas tiesioginiai - pasiuntė \$500.00 auka. Tuo būdu galutinė suma yra \$ 2,365.00.
- LTOK-to vardu, dėkojame visada sporto reikalams duosnims Clevelando lietuviams už šią paramą.

Clevelando LSK Žaibas

Romas Apanavičius LSK Žaibo valdybos narys ir vajeaus administratorius.

Pastaba: Savaime aišku, kad į šią sumą neįeina kiti aukotojai, kurie savo įnašus padarė tiesioginiai į LTOK-to sąskaitą, ar per LB-nę bei kitas institucijas.

Muzikė ir dailininkė Lijucija Atkočiūnienė iš Kauno smuikuoja trečiadienį popietėje Chicagos "Seklyčioje" spalio 21 d. Ed. Šulaičio nuotr.

ITARIMAS

Vladas Vijaikis

Nenoriu įtaigoti, kad lie tuvių kalba labai turtinga. Tą visi ir be manęs žino. Bet dėl visa ko prisiminkime bet kokį žodį. Koks kalbos turtingumas. Nutarimas. Tai kada susirinkime nutariama ką nors labai svarbaus įvykdyti. Žinoma, niekad nevykdoma. Patarimas. Kada labai gudurūs pataria bent kiek mažiau susigaudantiems. Ypač tingai tai naudojama tarp vaikų ir tėvų. Tėvai pataria, o vaikai neklauso. Pritarimas. Tai naudojama, kad nebežinai ką sakyti, telieta tik pritarti. Itarimas. Čia labai svarbus žodis, kuris labai dažnas svečias mūsų gyvenime. Žmona įtaria vyrą, kad jis vietoje viršvalandžius dirbtų, kažkur praleidžia laiką, kuris ne tik neapmokamas, bet, dar kainuoja. Vyras įtaria žmoną. Piliečiai įtaria politikierius ir t.t. Ir kam tą viską pasakoju?

Mat mano gyvenime įvyko ko įtarimas. O buvo taip. Gaunu laišką iš Lietuvos. Kad iš Lietuvos tas man aišku, nes pašto ženklai su vytimi. Reiškia tikrai iš Lietuvos. Tik to laiško antgalvė sukėlė šiek tiek abejonių. LIFE. Labai jau skamba amerikietiskai. Bet tiek to. Skaitau toliau. Ir man labai patiko vienas sakiny. "LIFE nėra našta varganam Lietuvos biudžetui. Mūsų projektą remia Lietuvos biznio pasaulis, užsienio valstybių vyriausybės ir fondai". Na, sakau sau, čia tai gražu. Sėdau rašyti čekį. Ne kokį tūkstantinį. Kick mano resursai išneša. Bet žiūriu, kad tą savo čekį turiu siųsti Chicagoje į pašto dėžutę. Čia ir kilo įtarimas apie ką pradžioje kalbėjau. Pašto dėžutė. O kas iš tos dėžutės mano čekį pasiims? Amerikos televizija ir laikraščiai pataria nesiųsti pinigų į pašto dėžutę, nes nežinai kas ją atidarys ir kas pinigus gaus. Bet kas gali atidaryti banke sąskaitą. Išnomuoti pašto dėžutę ir rinkti čekius. Tai va, kur prieiname prie ankstyvesnių kalbos svartymų. Įtarimas.

PRITARIMAS. Labai pritariu Lietuvos teatro tarp tautiniam festivaliui. ITARIMAS. Kas slypi po pašto dėžutės? Ypač, kad su Lietuvos pašto ženklais siųsti vokai visai ne lietuviški. Tokių vokų Lietuvoje negaminama. PATARIMAS. Neprasidėk su įtartiniais reikalais. NUTARIMAS Gerai ištyrinėk, kur tavo doleriai eina. Per

daug jau jų nuėjo šunke-liais.

Įtarimas nėra nusprendimas. Tad parašiau klausimą į pašto dėžutę, P.O. Box 3567 Chicago, IL 60657 kas tie asmenys, kurie taip pasišventusiai renka dolerius Tarptautiniam Teatro Festivaliui. Kas ištuštins pašto dėžutę ir kas iškeis čekius banke. Čia jau prieiname prie kito lietuviško žodžio: atsargumas.

Dažnas Tamošius ims klausinėti:

Kodėl vokai ne lietuviški, bet pašto ženklai lietuviški? Kodėl LIFE? Skamba labai amerikietiskai, kolegiskai? Kodėl čekius reikia rašyti LIFE? Tokiu var du kiekvienas atidarys sąskaitą banke gali pasiimti. Kodėl pašto dėžė Chicagoje? Kiekvienas, gali tokią dėžę turėti. Pašto ženklai lietuviški, bet adresavimas darytas ne Lietuvoje. Kaip tas?

O gal kas nors labai gudurus sugalvojo pasipelninti. Tai vyksta Amerikoje kasdien. Labai gudri kompanija veda visą aukų rinkimo biznį. Pagal apskaičiavimus, rinkimo biznieriui pasiima sau 90% ar daugiau. Ar tik čia ne tas pats? Žinau atsikimą, kada Amerikos teisingumas pareikalavo atsakyti kodėl tik trys procentai surinktų pinigų atiteko organizacijai. Atsakė: Tiek kainavo propagan-

Los Angeličiai linksmisiasi Lietuvių dienoje. Nuotraukoje matyti Šarūnas Marčiulionis ir Rūta Lee

LIETUVIŲ DIENŲ ŠVENTĖS GARBĖS PIRMININKAS ŠARŪNAS MARČIULIONIS

Los Angeles Lietuvių Bendruomenė prieš šešius metus pradėjo ruošti Lietuvių Dienas kiekvienais metais per pirmą spalio savaitgalį. Šis parengimas yra ruošiamas su tikslu supažinti amerikiečių publiką su lietuvių menininkų dirbiniais, tautodaile, tautiniais šokiais, dainomis, papročiais ir lietuvišku tradiciniu maistu. Šventės metu apsilanko virš 3000 svečių.

Šių metų Šventės garbės pirmininku buvo pakviestas Šarūnas Marčiulionis. Šarūnas, nors tik po kojos operacijos, mielai apsiėmė šią pareigą. Apart kitų pareigų, dvi dienas jis praleido pasirašinėdamas pirkėjų

da ir išlaidos.

Tad aukotojau LIFE nenustebk, kada tavo aukotas doleris bus vertas 3 centus.

marškinėlius, kuriuos suprojektavo modernaus roko grupė "Greatful Dead". Ši grupė davė finansinę auką ir aprangą, kurią Lietuvos olimpinė krepšinio komanda dėvėjo medalio įteikimo apeigose. Po olimpiados šie marškinėliai susilaukė nepaprasto populierumo ir jų pareikalavimas viršijo 20 tūkstančių.

Pelnas iš tų marškinėlių eina į įsteigtą Šarūno Marčiulionio Lietuvos Vaikų Fondą. Fondas remia Lietuvos našlaičius, aklų vaikų mokyklą, vaikų ligonines. Padaryto pelno per šią šventę virš \$10,000 jau pasiekė 100 našlaičių. Šarūnas, kad sukeltų tam tikslui lėšų, nori išplėsti savo vaju ne tik JAV-SE, bet į Kanadą ir Australiją. Užsakydami marškinėlius tiesiai iš Šarūno kontakto 415-292 7338 daugiau pelno duos Š.M. Lietuvos Vaikų Fondui.

Gauta žinia iš Šarūno Marčiulionio, kad Vilniaus vyrų krepšinio komanda "STATYBA" atskrenda į New Yorką lapkričio 10 d. ir rungtyniaus su apylinkiniais universitetais lapkričio mėnesyje. 11-Concordia N.Y. 12-St. Anselm's N.H. 13-Colby Maine, 14-Southern Maine, Maine, 15-N.H. College N.H., 16-Colby-Sawyer N.H. 17-Central Conn. CT., 19-Mt. St. Mary's N.Y., 22-žiūrovai New Jersey-Warriors rungtynėse, 23-Hamilton N.Y., 24-Bowdoin Maine, 29-Wheaton Mass., 30-Castleton St. VT. Gruodžio 2 d. iškrenda iš New Yorko.

Komanda sudaryta iš šių žaidėjų: Gediminas Ulys, Gintaras Šerkšnas, Eugenijus Piešina, Egidijus Mikalajūnas, Evaldas Priudokas, Tomas Rimkus, Dainius Adomaitis, Audrius Jonušas, Darius Taraila, Egidijus Kavolionas, Rolandas Česna, Mindaugas Timinskas. Treneriai – Edvardas

Kairys ir Rimas Endrijaitis. Kiti palydovai – Dr. Edvardas Liutkus, Andrejus Kliukovskis, Marcelinas Urbonas.

Norintieji daugiau informacijų gali skambinti Mike Murphy (415)292-7338.

Algis Šėkas

TREČIADIENIAI "SEKLYČIOJE"

Beveik kiekvieno trečiadienio popietę Marquette Parko rajone esančioje "Seklyčioje" vyksta renginiai, kurie yra daugumoje skirti senesniojo amžiaus mūsų tautiečiam. Būna visokių minėjimų, koncertėlių, filmų demonstravimų, parodų ir pan. Pabaigai duodami užkandžiai, kurie patiekiami nebrangia kaina. Tai vis patraukia tautiečius, daugumoje jau pensininkus, nelabai turinčius kitokių užsiėmimų.

Spalio 21 d. popietėje atsilankiusieji (o jų buvo pilna salė) buvo supažindinti su kaunieta menininke Liucija Atkočiūniene, kuri jau ilgesnį laiką vieši Chicagoje. Ši moteris Kauno meno mokykloje yra studijavusi tapybą, muziką ir dainavimą. Todėl ši kartą ji parodė jau Amerikoje nutapytus savo paveikslius (dalis iš jų didelio dydžio), padainavo ir pasmuikavo.

Popietę pradėjo jos organizatorė Elena Sirutienė, kuri supažindino su pačia menininke, o taip pat ir su jos paveikslais, kurie "Seklyčioje" buvo išstatyti. Galima buvo įsitikinti, kad viešnia turi neblogą dailės mokyklą ir piešti sugeba. Gražus atrodė buv. Lietuvos teisingumo ministerio Šilingo žmonos portretas, kurį užsakė salėje buvusi jos dukra Galinda Šilingaitė, žinoma Chicagos šaulių veikėja.

L. Atkočiūnienės dainas ir smuikavimą palydėjo jau senokai Chicagos lietuvių tarpe besireiškiantis kitas kaunietis muzikas A. Barniškis, kuris pabaigai visus pakvietė vieną dainą kartu sudainuoti. (eš)

\$40 OFF
 ANY GLASSES
 exp. 10-1-92

WE WILL BEAT ALL PRICES ON SUNGLASSES!
 • Ray-Ban
 • Serengeti
 exp. 10-1-92

\$40 OFF
 CONTACT LENSES
 exp. 10-1-92

20th ANNIVERSARY

- Professional Care
- Best Quality!
- Best Service!
- Serving Euclid & Cleveland for 20 Years!

"Our purpose is to provide the very best specialty vision care to each and every patient"

"Our goal is total consumer satisfaction."

J.F. OPTICAL
 775 E. 185th Street
 Euclid

531-7933

CLEVELANDE ir apylinkėse

KLAIPĖDOS MERO VEIKLA CLEVELANDE

Nepersenai Clevelande lankėsi Klaipėdos meras Benediktas Petrauskas ir jo žmona Rita.

Kelionės tikslas buvo susisiekti su Clevelando miesto administracija, užmegsti brolybės ryšius tarp Klaipėdos ir Clevelando dviejų uostamiesčių susibroliavimo progama. O taip pat užmegsti ryšius ir su vietiniais lietuviais.

Meras B. Petrauskas dalyvavo Clevelando Miesto Tarybos susirinkime, kur buvo pasiūlyta oficialiai Clevelandui ir Klaipėdai susibroliauti.

Clevelando mero Mike White (jam susirgus) padėjėjas Richard Komisiewicz, Clevelando miesto tarybos pirm. Joy Westbrook, ir gausiai lietuvių apgyvento – rajono miesto tarybos narys Michael Polensek, trims televizijos stotim filmuojant, oficialiai pristatė Petrauską Clevelando visuo menci.

Meras Petrauskas daugiausiai rūpinosi išplėsti Klaipėdos miesto prekybą

su Amerika. Tuo tikslu jis aplankė įvairias Clevelando miesto prekybos įstaigas ir tarėsi su Clevelando uosto Taryba. Jį visur pristatė ir globojo Clevelando komiteto lietuviškas padalinys.

Neaplenkė ir lietuvių kolonijos: dalyvavo Dievo Motinos parapijos lietuviškose mišiose ir lietuviškuose renginiuose. Aplankė a.a. Prezidento Smetonos, a. Mikulskio ir R. Kudukio kapus.

Dr. V. Stankus

MIRĖ JUOZAS V. BALTRUS

Huntington Beach, Californijoje, sulaukęs 81 m. spalio pabaigoje mirė Juozas Vincas Baltrus. Gyvendamas Clevelande jis buvo Lietuvių Klubo pirmininkas ir Superior Savings & Loan direktorių tarybos narys. Prieš išeidamas penion buvo Richmond Brothers rūbų krautuvės vedėjas. Palaidotas Huntington Beach Gerojo Ganytojo kapinėse po Mišių Šventosios Dvasios bažnyčioje Foun-

Klaipėdos meras Benediktas Petrauskas ir žmona Rita, lietuvių tarpe, Clevelande. Su jais Juliaus Stankaus vaikučiai – Andriukas ir Kristina.

tain Valley, CA. Liko žmona Izabelė, sesuo Alice, trys dukros su šeimomis ir penki vaikaičiai. Velionis dažnai nustebindavo lietuvių Richmond Bros. rūbų krautuvėje, prabildamas į juos gražia lietuvių kalba.

Ger. J.

SLA 14 KUOPOS METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Saukiamas š.m. gruodžio 6 d. 12:00 val. Lietuvių Namuose.

Bus pranešimai iš 64 seimo, aptarta metinė veikla ir Kalėdinis pobuvis. Valdyba

IEŠKOMAS JONAS PAKELTIS

1944 metais išvažiavęs iš Lietuvos ir dingęs be žinios. Kas apie jį turite žinių, prašome pranešti: telef. 1-313-751-6718, arba rašyti: 11473 Edgeton Dr. Warren, MI. 48093.

PARENGIMAI

• LAPKRIČIO 21 d. LKVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyrius rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą Lietuvių Namuose – Clevelande.

• GRUODŽIO 5 d. Vienos dienos rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Rengia ateitininkai.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. Lietuvių Namai ruošia Naujų Metų sutikimą 6:30 v.v. 1993 M.

• VASARIO 26-28 d.d., Clevelando lietuvių sporto klubo "Žaibo Dienos" – Krepšinio turnyras, loterija (reverse raffle) ir kiti parengimai – Lietuvių Namuose, Dievo Motinos parapijos salėje, Boromeo College.

• KOVO 20-21 D.D. Metinė ateitininkų šeimos šventė.

• BALANDŽIO 17 d. "Grandinė-lės" 40 metų KONCERTAS

Nuo šiol -

ORO KARGO SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

\$ 2.50 už svarą siuntiniams virš 50 svarų;

\$ 2.75 lengvesniems siuntiniams,

minimumas - 30 dol.

Oro siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę

atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą

SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS

KONTEINERIAI IŠSIUNČIAMIS KAS DVI SAVAITES

ATVEŽKITE ARBA ATSIŲSKITE UPS

Vieno svoro kaina - 69 centai, minimumas - 20 dol.

Virš 100 svarų - 58 centai

639 East 185th St
EUCLID, OH 44119

IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.

1-800-775-SEND

IŠ CLEVELAND APYLINKIŲ, SKAMBINKITE (216) 481-0011

© atlanta IMPORT EXPORT, 1992

Lietuvos kariuomenės šventės Minėjimas – Balias

įvyks lapkričio 21-ą dieną, šeštadienį 7 val. vakaro, Lietuvių namų salėje.

Programoje: minėjimo atidarymas ir meninė dalis, kurią atliks solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė.

Po programos šilta vakarienė, loterija, muzika ir šokiai. Veiks baras. Įėjimas asmeniui \$20.00.

Stalus rezervuoja Vytas Januškis, tel. 481-4199 arba Steponas Butrimas, tel. 481-2130.

Rengia Clevelando Ramovėnai

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukia atmosferą mūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *

penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *

sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

MATAS REALTORS

NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

NEOLITUANŲ 70-ČIO MINĖJIMAS CHICAGOJE

Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo-Lithuania 70-ojo gimtadienio minėjimas – šventė įvyko 1992 m. lapkričio 7 d., Lietuvių tautiniuose namuose, Chicagoje. Šventės prezidiumą sudarė: fil. Vida Jonušienė. Korp! vyr. vald. pirmininkė; padalinio valdyba – Milda Rudaitytė, pirm. ir nariai – Gražina Kasparaitienė, Petras V. Jokubauskas, A. Jonušas, Edv. Kaveckas ir A. Modestas; šios dienos paskaitininkė fil. Eglė Juodvalkė, viešnia iš Muncheno, besisvečiuojanti pas tėvus, Chicagoje.

Šventės programa pradėjo ir vedė Milda Rudaitytė, trumpu žodžiu pasveikinusi susirinkusius ir pakvietusi susikaupimo minute pagerbti mirusiuosius, žuvusiuosius kolegas-es. Nuaidi Tautos himnas.

Prie pulsto kviečiama fil. poetė Eglė Juodvalkė. Prelegantė tvirtu lietuvišku sakiniu, palygino "Valentino Gustainio Lietuvą", kurioje 13 studentų organizavo neolitanus, su dabartine Lietuva, berenkančią pirmąjį seimą... Eglė viltingai žvelgia į Lietuvos ateitį. Pirmąjį seimo rinkimų turą, ji nelaiko galutiniu pasisakymu. Baigminėje dalyje, prelegantė tvirtai pareiškė – Lietuva reikalinga neolituanų, kurie čia, išeivijoje, ir ten, Lietuvoje, gyvena ir dirba Pro Patria. Tik mums, Dieve, padėk!

Red. pastaba: Eglės Juodvalkės paskaita bus atspausdinta kitos savaitės Dirvoje.

Auditorija šią paskaitą sutiko dėmesingai ir palydėjo ilga plojimų audra. Rytojaus vakare, man berašant šventės apybraižą, girdžiu Eleonoros įjungtą radijo "Margutį", perduodantį šią Eglės Juodvalkės paskaitą.

DIRVOS NOVELĖS 1992 KONKURSAS

Vida Jonušienė, Korporacijos pirmininkė, atskleidė šio konkurso atsiradimą, jo iniciatorių ir mecenatą Simą Kašelionį, kurio pavedimu nūnai konkursus vykdo Korp! Neo-Lithuania. Mečys Valiukėnas, konkurso juri komisijos sekretorius, pagarsina šios komisijos aktą, kuriuo 1992 m. konkurso laimėtoju išskirtas Antanas Dundzila už novelę "O, širdie..."

Trumpą novelės iškarpa čia pat paskaitė Vida Jonušienė. Laureatas savo ruožtu raštu pareiškė, kad negalys asmeniškai dalyvauti šioje šventėje, o premijos pinigų laiką "mūsų visuomeniniais ištekliais" ir nukreipiąs į Lietuvą, politinių kalinių, tremtinių ir partizanų reikalams.

PADALINIO VALDYBOS PAREIGŲ PERDAVIMAS

Mildos Kuraitytės pirmininkaujama valdyba, baigusi savo kadenciją, perdavė naujai senjorato išrinktai valdybai. Edvardas Kaveckas, naujas pirmininkas, perimdamas parteigas, parėškino mintį, išlikti tuo, kuo esame gimę. "Jeigu nenorėsi būti kuo esi, tai būsi...niekis". Baigiamajame sakinyje tarė: "Aš esu lietuvis, neolitanas, mano kelias yra Pro Patria! Aš esu pirmininkas, atėjau dirbti ir "tik man Dieve padėk".

MENINĖ VALANDĖLĖ

Valandėlės programą, tris tautinius šokius, damiai atliko neolituanų šokėjų grupės Pro Patria šokėjai-os. Ši grupė didesniame sąstato dalyvavo šimtinėje didingoje šokių šventėje Chicagoje. Akordeonu juos vedė Algis Modestas.

VAKARIENĖ, ŠOKIAI IR DAINA

Servuojama skani vakariene (šeimininkė – virėja Baronaitienė). Pasisotinus, prasidėjo šokiai ir daina, grojant Tomo Strolis orkestui, pakili nuotaika lydėjo šokį po šokio, jų tarpuose daina, pradėta tai vienoje salės pusėje (jaunimo), tai kitoje pusėje (senukų!)... M. Valiukėnas

PREMJERAS PASIRAŠO ŽUVININKYSTĖS SUTARTĮ

Lietuvos Ministras pirmininkas A. Abišala ir JAV Valstybės departamento sekretorius Lawrence Eagleburger pasirašė Sutartį dėl žvejybos Jungtinių Valstijų pakrantėse. Po to Valstybės departamente įvyko A. Abišalos susitikimas su L. Eagleburger, vietoje planuo to pusvalandžio užtrukęs beveik visą valandą. Pokalbis buvo draugiškas ir nuoširdus, per trumpą laiką aptarta daug svarbių Lietuvai klausimų. Visuose susitikimuose premjerą lydėjo ambasadorius Sl. Lozoraitis.

A.J. SIMONAIČIUI MIRUS

Alfas J. Simonaitis (1914) dipl. teisininkas, gyv. Rockford Ill., anksčiau gyvenęs Marquette parke Chicagoje, Ill., mirė 1992 m. lapkričio 4 d. ryte. Pastarąjį metą, jį kankino leukemija.

Velionis Alfą J. Simonaitis gimęs Pamūšio kaime, Joniškėlio vsč., Biržų aps. Vėliau su motina ir broliu persikėlę gyventi į Linkuvą. Alfą 1932 m. baigęs Linkuvos gimnaziją, persikėlę gyventi į Kauną. Vos įsiregistravęs į Vytauto Didžiojo universitetą, įstojo į LST Korp! Neo-Lithuania ir visą gyvenimą likosi aktyvus šios korporacijos ėjimuose. Taip 1938/39 m.m. buvo šios korporacijos vicepirmininkas. Tais pačiais metais, kaip vienas 13 būrelyje dalyvis, rūpestingai globojo Linkuvos gimnazijoje moksleivius tautininkus.

Neolituanams rikiuojantis Chicagoje, Alfą buvo padalinio valdybos pirmininkas. 1957 m. Detroite, Mich. įvykusiame neolituanų suvažiavime jis buvo suvažiavimo (didžiosios sueigos) sekretorius. Velio

PIRMOJI DARBO DIENA...

(Atkelta iš 1 psl.)

Nerimą kelia tai, kad Rusija nesikreipia į Lietuvos vyriausybę su paraiškomis išvesti naujus dalinius, nors dalinių, kurie pradėti išvesti, išvedimas tęsiasi. Šiuo metu Lietuvoje yra apie 20-25 tūkst. rusų kariuomenės. Vakarių valstybės galėtų prisidėti prie rusų kariuomenės išvedimo iš Lietuvos, dalį savo pagalbos, siunčiamos Rusijai, tiesiogiai skirdamos klausimams, susijusiems su kariuomenės išvedimu, spręsti. Tam tikslui reikėtų skirti apie 50 mln. dolerių.

Padėtis pačioje Rusijoje šiuo metu nėra stabili. Kietos linijos šalininkai įgyja vis daugiau įtakos Rusijos valdžioje. Vakarių turėtų padėti Rusijai vykdyti demokratines reformas, pasakė Ministras Pirmininkas.

Vakarių valstybės skiria per mažai dėmesio įvykiams Rytų Europoje ir buvusioje Sovietų Sąjungoje. Lietuva tik dabar pradėjo gauti rimtesnę ekonominę pagalbą iš Vakarių. Tai yra Tarptautinio valiutos fondo ir Pasaulio banko skirti kreditai. Iki 1993 m. vidurio Lietuva tikisi gauti beveik 500 mln. dolerių iš šių organizacijų.

nis aktyviai reikšėsi kolegoms-ėms Sibiro tremtyje šalpos vykdyme. Greta neolituanų, Velionis Alfą rūpestingai atlikinėjo nario pareigas Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos, kaip ir AL Tautinio Akademinių Sambūrio gretose.

Lietuvos okupacijų metais Velionis buvo aktyvus rezistentas. 1941 m. sukilimo dalyvis, vadovaujantis. 1942-44 m. Lietuvos laisvės

kovotojų sąjungos apygardos vadas.

Velionio netekimą skaudžiai išgyvena: žmona Aldona Stonytė-Simonaitienė, dukra Audronė Gaižiūnienė, žentas dr. Andrius Gaižiūnas, vaikaičiai – Audra ir Andrius Gaižiūnai, brolienė Adelė Simonaitienė (Benedikto, mirusio 1984 m. žmona) ir kt. artimieji, kaip ir kolegos neolituanai-ės.

Mečys Valiukėnas

A. A.

ALFAS JUOZAS SIMONAITIS

Gyveno Rockford, Illinois.

Mirė 1992 m. lapkričio 4 d., eidamas 79-sius savo amžiaus metus. Gimęs Lietuvoje, Pamūšio kaime, Joniškėlio vsč., Biržų apskr., Amerikoje išgyveno 43 metus.

Velionis priklausė: LST Korp! Neo-Lithuania, Amerikos lietuvių tautinei sąjungai, Chicago lietuvių tautiniams namams, Tautos Fondui, ALT akademiniams sambūriui ir kt.

Nuliūdę liko: žmona Aldona Stonytė – Simonaitienė ir žentas dr. Andrius Gaižiūnai, vaikaičiai – Audra ir Andrius Gaižiūnai, brolienė Adelė Simonaitienė, kolegos neolituanai ir kt. artimieji.

Laidotuvių tvarka:

Šeštadienį, lapkričio 21 d. 10 val. ryto pamaldos Tėvų Jėzuitų koplyčioje (5620 S. Claremont Ave, Chicagoje). Po pamaldų (11 val. r.) Lietuvių tautiniuose namuose atsisveikinimo valandėlė; iš LT Namų Velionio palaikai palydimi į Chicago lietuvių Tautinės kapines (Kean ir 82 gatvių sankryža, Willow Springs, Ill.)

Maloniai kviečiami visi, Alfą J. Simonaičio artimieji ir draugai, dalyvauti jo laidotuvėse

*Žmona Aldona Simonaitienė,
dukra Audronė, žentas dr. Andrius
vaikaičiai Audra ir Andrius Gaižiūnai,
brolienė Adelė Simonaitienė, kolegos
neolituanai ir kiti velionio artimieji.*

A. A.

ALFUI JUOZUI SIMONAIČIUI

mirus, užuojautą reiškiamo ir netekties skausmu dalinamės su Velionies žmona ALDONA, dukra AUDRONE, žentu dr. ANDRIUMI, vaikaičiais – AUDRA ir ANDRIUMI GAIŽIŪNAIS, broliene ADELE SIMONAITIENE ir kitais artimaisiais

*Mečys, Eleonora,
Velionio krikšto duktė Rimvyda,
Šarūnas, Dainius, Gintaras ir
Arvydas Valiukėnai.*

A. † A.

ALFUI SIMONAIČIUI

mirus, jo žmonai ALDONAI, dukrai AUDRONEI GAIŽIŪNIENEI, jos vyrui dr. ANDRIUI ir anūkams AUDRAI ir ANDRIUI reiškiamo nuoširdžių ir gilių užuojautą

Vanda ir Vaclovas Mažeikai